

Sistem podpore visokošolskim učiteljem pri oblikovanju mehkih veščin študentov

Izboljšaj svoje poučevanje – Publikacija za akademske učitelje

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Projekt: Sistem podpore visokošolskim učiteljem pri oblikovanju mehkih veščin študentov

Raziskovalno delo je izvedeno kot del Erasmus+ KA2: Strateška partnerstva

Publikacija je rezultat skupnega dela izvedenega s strani:

Višja šola za podjetništvo in upravljanje,
Lublin, Poljska.

Małgorzata Orzeł, Sylwia Jezierska-Lis

Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije,

Celje, Slovenija.

Valerij Dermol, Nada Trunk Širca, Alenka Dermol Bernik, Aleš Trunk

Tehnološki institut Univerze uporabnih znanosti Deggendorf,

Deggendorf, Nemčija.

Sonja Biock, Ariadna Fürstenau

Pedagoška šola in Tehnična šola Politehničnega inštituta Setúbal,

Setúbal, Portugalska.

Maria Rosário Rodrigues, Ana Luísa Oliveira Pires, Elsa Ferreira, Mário Baía

Oblikovanje: Mário Baía, Pedagoška šola v okviru Politehničnega inštituta v Setúbalu, Setúbal, Portugalska

Organizacija: Maria Rosário Rodrigues *
Ana Luísa Oliveira Pires *
Elsa Ferreira **
Mário Baía *

* School of Education of the Polytechnic Institute of Setúbal, Setúbal, Portugal

** School of Technology of the Polytechnic Institute of Setúbal, Setúbal, Portugal

Datum: December 2019

Urednik: IPS - Instituto Politécnico de Setúba

Vsebina

Povzetek	1
1. Uvod	2
<i>Małgorzata Orzel, Sylwia Jezierska-Lis</i>	
2. Metodologija	3
<i>Maria Rosário Rodrigues, Ana Luísa Oliveira Pires, Elsa Ferreira, Mário Baía</i>	
3. Identifikacija anketirancev	4
3.1. Identifikacija anketirancev	4
<i>Maria Rosário Rodrigues, Ana Luísa Oliveira Pires, Elsa Ferreira, Mário Baía</i>	
3.2. Učenje učenja - na podlagi eksperimentiranja, izkušenj in drugih metod za motivacijo študentov.....	6
<i>Małgorzata Orzel, Sylwia Jezierska-Lis</i>	
3.3. Poučevanje ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja in veščin timskega dela	12
<i>Valerij Dermol, Nada Trunk Širca, Alenka Dermol Bernik, Aleš Trunk</i>	
3.4. Uporaba digitalnih tehnologij v procesu poučevanja in učenja.....	17
<i>Maria Rosário Rodrigues, Ana Luísa Oliveira Pires, Elsa Ferreira, Mário Baía</i>	
3.5. Medkulturno podjetništvo - kako vključiti medkulturne vidike v redni pouk.....	21
<i>Sonja Biock, Ariadna Fürstenau</i>	
4. Sklepne ugotovitve	26

Povzetek

Prispevek 1 - "Izboljšajte svoje poučevanje - prispevek, namenjen visokošolskim učiteljem" - je raziskovalna študija. Izvedena je bila s pomočjo ankete na podlagi vprašalnika (Tuckman, 1999, Scott in Usher, 2003). Anketa je bila zasnovana z namenom boljšega razumevanja pogledov visokošolskih učiteljev na tematiko projekta mehkih veščin in prepoznavanja možnih potreb po usposabljanju na teh področjih.

Vsak izmed sodelujočih je pripravil nabor s tematiko povezanih vprašanj. Vprašanja so si medsebojno delili, o njih razpravljali in jih potrjevali vsi sodelujoči v projektu. Izdelana je bila zbirka podatkov v Excelu, vprašalnik v angleščini in štiri jezikovne različice - prevodi v nacionalne jezike sodelujočih (nemškega, slovenskega, poljskega in portugalskega). Čeprav je bil vprašalnik napisan v petih jezikih, je ohranil enotno strukturo, tako da so rezultati oblikovali enotno bazo podatkov. Ob upoštevanju evropskega zakona o varstvu podatkov je bila za zagotovitev varnosti zbranih podatkov uporabljena programska oprema Lime Survey, nameščena na strežniku IPS.

Analiza podatkov kaže, da je bilo število anketirancev približno enako v vseh sodelujočih državah.

Glede na področje poučevanja je bilo največje število odgovorov s področja ekonomije in managementa, približno 34 %. Glede izkušenj v poučevanju je bilo ugotovljeno, da jih je imela večina anketirancev (53 %) več kot 10 let, zelo velik pa je bil tudi odstotek učiteljev z manj kot 10 leti (40 %). Tudi starostni razpon je bil precejšen, približno 55 % anketirancev je bilo mlajših od 40 let, kar ustreza sorazmerno mladi populaciji učiteljev v visokošolskem izobraževanju.

V vprašanjih, ki so se nanašala na uporabo digitalnih tehnologij v procesu poučevanja in učenja, so rezultati ankete poudarili velik pomen uporabe *razpoložljivih digitalnih učnih virov* in komunikacije. Kljub zavedanju o velikemu pomenu različnih tehnologij, so anketiranci pokazali razmeroma malo znanja s področij avdio, video in večpredstavnostne programske opreme, ali programske opreme za izdelavo spletnih strani.

Na vprašanja "kako poučevati in kako se učiti - s pomočjo poskusov", je 95,45 % anketirancev odgovorilo, da je učenje učenja izredno pomemben element v poklicnem življenju vsakega posameznika.

Anketa na področjih poučevanja ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja in veščin timskega dela je pokazala, da so učni pristopi, ki te veščine spodbujajo, že močno prisotni v visokošolskem izobraževalnem okolju. Kot kaže raziskava, sta pogostost uporabe in raznolikost pristopov odvisni od smeri in področja poučevanja.

Z vprašalnikom na temo medkulturnega podjetništva je bilo ocenjeno, v kolikšni meri je medkulturnost vključena v študijske programe in kako poteka osebni razvoj medkulturnosti med učitelji. Iz rezultatov raziskave je bilo mogoče sklepati, da večina sodelujočih v posameznih državah dobro razume temo medkulturnosti in da se skoraj vsem udeležencem zdi pomembno razvijati medkulturne veščine.

1 Uvod

"**Izboljšajte svoje poučevanje - Prispevek, namenjen visokošolskim učiteljem**" je bil razvit v okviru projekta "Sistem podpore visokošolskim učiteljem pri oblikovanju mehkih veščin študentov" v okviru programa Erasmus +, Ključni ukrep 2: Sodelovanje za inovacije in izmenjava dobrih praks - Strateška partnerstva za višje in visokošolsko izobraževanje (Sporazum št.: 2018-1-PL01-KA203-050754).

Publikacija je delo mednarodnega konzorcija visokošolskih zavodov iz štirih držav:

Instituto Politecnico de Setubal - Politehnični inštitut v Setúbalu, Setúbal, Portugalska (Pedagoška šola in Tehnološka šola v okviru Politehničnega inštituta v Setúbalu) - vodilni partner, odgovoren za usklajevanje dela v okviru prispevka;

Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije, Celje, Slovenija;

Technische Hochschule Deggendorf - Tehnična visoka šola Deggendorf, Nemčija (Deggendorfski inštitut za tehnologijo v okviru Univerze uporabnih znanosti v Deggendorfu, Nemčija)

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie - Visoka šola za podjetništvo in upravo v Lublinu, Poljska (Visoka šola za podjetništvo in upravo v Lublinu, Poljska).

Publikacija je namenjena visokošolskim učiteljem, ki bi želeli izboljšati kakovost svojega dela. Vsebuje podatke, ki so jih visokošolski učitelji zbrali v svojih državah, v okviru delovanja vsake izmed partnerskih institucij.

Sestavljena je iz naslednjih tematskih sklopov:

Povzetek - pripravila Pedagoška šola in Tehnološka šola v okviru Politehničnega inštituta v Setúbalu; povzema celoten dokument

Uvod - pripravila Visoka šola za podjetništvo in upravo; splošna predstavitev publikacije

Metodologija - pripravili Pedagoška šola in Tehnološka šola v okviru Politehničnega inštituta v Setúbalu; predstavlja metodologijo, uporabljeno pri oblikovanju publikacije.

Analiza podatkov - razdeljena na 5 poglavij:

- Identifikacija anketirancev, prispevek Pedagoške šole in Tehnološke šole v okviru Politehničnega inštituta v Setúbalu.
- Učenje učenja - poučevanje na podlagi eksperimentiranja, izkušenj in drugih metod za motivacijo študentov , prispevek Visoke šole za podjetništvo in upravo.
- Poučevanje ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja in veščin timskega dela, prispevek Mednarodne fakultete za družbene in poslovne študije.
- Uporaba digitalnih tehnologij v procesu poučevanja in učenja, prispevek Pedagoške šole in Tehnološke šole v okviru Politehničnega inštituta v Setúbalu.
- Medkulturno podjetništvo - kako vključiti medkulturne vidike v redni pouk, prispevek Deggendorfskega inštituta za tehnologijo v okviru Univerze uporabnih znanosti.

Sklepne ugotovitve - pripravil Pedagoška šola in Tehnološka šola v okviru Politehničnega inštituta v Setúbalu s pomočjo prispevkov vseh ostalih sodelujočih - prispevek se osredotoča na celovito analizo rezultatov vsake skupine vprašanj in vključuje nekaj predlogov za oblikovanje modulov usposabljanja.

Projekt je bil financiran s podporo Evropske komisije (projekt št. 2018-1-PL01-KA203-050754).

Publikacija odraža izključno mnenja avtorjev in Komisija ne odgovarja za morebitno nadaljnjo uporabo podatkov iz vsebine.

2 Metodologija

Pri ustvarjanju Prispevka 1 - "Prispevek, namenjen visokošolskim učiteljem" – se je na podlagi anketnega vprašalnika oblikovala raziskovalna študija (Tuckman, 1999, Scott in Usher, 2003). Anketa je bila zasnovana z namenom boljšega razumevanja pogledov visokošolskih učiteljev na tematiko projekta mehkih veščin in prepoznavanja možnih potreb po usposabljanju na teh področjih. Rezultati naj bi pomagali pri oblikovanju ustreznih načinov usposabljanj, ki bodo sestavni del prispevka 2, in sicer:

1. Učenje učenja - poučevanje na podlagi eksperimentiranja, izkušenj in drugih metod za motivacijo študentov;
2. Oblikovanje odnosa do inovativnosti, kreativnosti, kritičnega razmišljanja in veščin timskega dela med rednim poukom;
3. Uporaba IKT v učnem procesu katerega koli predmeta;
4. Medkulturno podjetništvo - kako vključiti medkulturna razmerja v redni pouk.

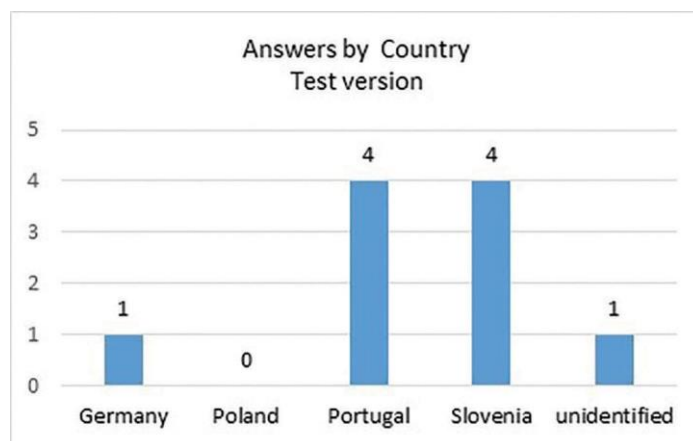
Vprašanja spletne ankete so bila razdeljena v pet skupin: prva skupina se je ukvarjala z identifikacijo sodelujočih, naslednje štiri pa s štirimi zgoraj opisanimi tematskimi področji / usposabljanji.

Vsak sodelujoči v projektu je pripravil nabor vprašanj v zvezi s temo / usposabljanjem z lastnega strokovnega področja.

Anketa, izvedena s pomočjo vprašalnika, je vključevala preprosta odprta in zaprta vprašanja (preprosta konkretna vprašanja glede dejanskega stanja in mnenja), vprašanja z več možnimi odgovori in Likertovo lestvico (zaprti sezname, delno soglasne izjave ali vprašanja). Vprašanja so si med seboj delili, o njih razpravljali in jih potrjevali vsi sodelujoči v projektu. Izdelana je bila zbirka podatkov v Excelu, vprašalnik v angleščini in štiri jezikovne različice - prevodi v nacionalne jezike sodelujočih (nemškega, slovenskega, poljskega in portugalskega). Čeprav je bil vprašalnik napisan v petih jezikih, je ohranil enotno strukturo, tako da so tudi rezultati oblikovali enotno bazo podatkov. Ob upoštevanju evropskega zakona o varstvu podatkov je bila za zagotovitev varnosti zbranih podatkov uporabljena programska oprema Lime Survey¹, nameščena na strežniku IPS.

Končna različica vprašalnika je bila oblikovana tako, da je ustrezala zahtevam in predlogom vseh sodelujočih. Zaradi značilnosti uporabljene programske opreme in nekaj ponovljenih vprašanj je bilo nekatere predloge potrebno prilagoditi. Pred uporabo je bilo izvedeno testiranje vprašalnika v angleškem jeziku. Pridobljenih je bilo trinajst odgovorov, od tega osem delnih in pet popolnih. Porazdelitev odgovorov po državah je prikazana na sliki 1. Število odgovorov je, kljub manjšemu pomenu, omogočilo določanje razumljivosti in ustreznosti vprašanj.

Graf 2.1. Odgovori po državah - testna različica

Anketa je bila izvedena v zadnjih dveh tednih maja 2019. Odgovarjali so vsi sodelujoči: vsak tim je bil odgovoren za presečno analizo odgovorov ustrezne tematske skupine.

¹ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016, na voljo na <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04>

3 Analiza podatkov

Poglavje vsebuje analizo s pomočjo ankete zbranih podatkov. V tej skupini so bila vprašanja obravnavana posamezno. V primeru povezave med podatki, zbranimi s pomočjo več kot enega vprašanja, so bili le-ti obravnavani skupaj. Na koncu vsakega dela besedila je zapisan kratek razmislek o zbranih podatkih in nekaj predlogov za univerzitetno izobraževanje učiteljev na tem študijskem področju.

3.1 Identifikacija anketirancev

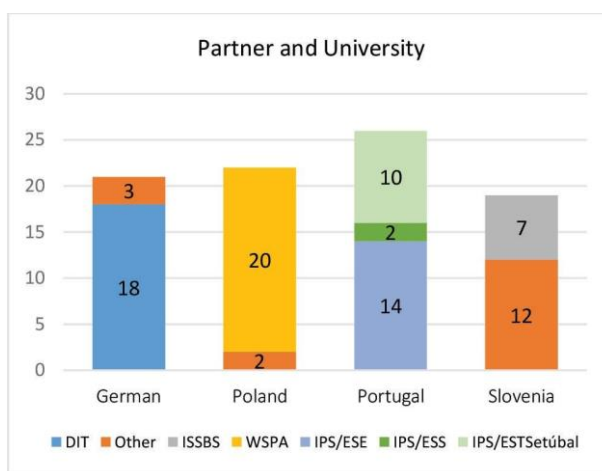
V tem delu besedila so analizirani podatki, zbrani v anketni skupini A, torej informacije o značilnostih in lastnostih anketirancev.

Vprašanje A1 - V kateri državi delate? In A2 - Na kateri univerzi ste zaposleni?

Z anketo je bilo zbranih 88 odgovorov. S pomočjo prvega in drugega vprašanja so bili pridobljeni podatki o izvoru anketirancev. Analiza podatkov kaže, da je bilo število anketirancev približno enako v vseh sodelujočih državah.

Graf 3.1.1. Število odgovorov po sodelujočih državah

Graf 3.1.2. Število odgovorov po sodelujočih državah in po univerzah

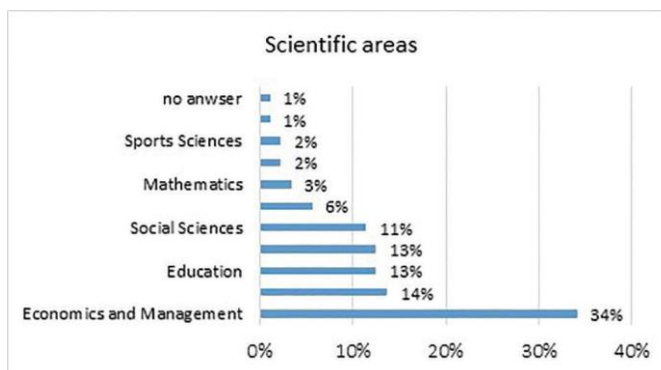
Ob pregledu porazdelitve odgovorov visokošolskih zavodov (VŠZ) posameznih sodelujočih držav je bilo moč opaziti, da so bili odgovori v glavnem posredovani s strani visokošolskih ustanov, razen v Sloveniji, kjer so odgovarjale druge ustanove (graf 3.1.2).

Vprašanje A3 - Znanstveno področje diplome.

Analiza odgovorov na to vprašanje je bila v vsaki izmed sodelujočih držav drugačna. 20 odgovorov (23 %) se je nanašalo na akademsko stopnjo izobrazbe anketirancev, medtem ko je bilo v preostalih 68 odgovorih (64 %) navedeno študijsko področje.

Vprašanje A4 - Znanstveno področje poučevanja.

Glede na področje poučevanja in tudi na to, da so bili odgovori zelo različni, se je pokazala potreba po razvrstitvi v kategorije v skladu s celovitimi znanstvenimi področji Mednarodne standardne klasifikacije izobraževanja (Eurostat, 2015).

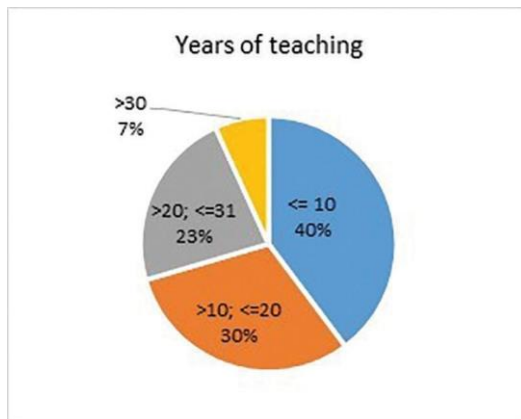
Graf 3.1.3. Odgovori, razporejeni po znanstvenih področjih poučevanja

Največ odgovorov je bilo s področja ekonomije in managementa, približno 34 % (graf 3). Preostali odgovori so bili porazdeljeni po ostalih področjih, kar utemeljuje trditev, da bi bilo module za usposabljanje, razvite na podlagi teh rezultatov, mogoče uporabiti na več študijskih področjih.

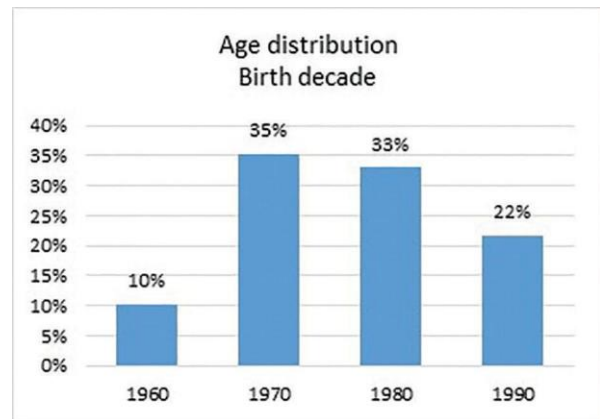
Ob primerjavi študijskih podatkov in podatkov, povezanih s poučevanjem, se je v odgovorih 12 anketirancev (14 %) izkazalo, da ne delajo na področju, za katerega so se usposabljali. Te razlike so bile večje pri anketirancih, katerih področje usposabljanja so bile družbene vede; šest izmed njih je izjavilo, da delajo na drugih področjih, konkretno: ekonomija in management (4), izobraževanje (1) in zdravstvo (1).

Vprašanje A5 - Koliko let že učite? In A6 - Katerega leta ste bili rojeni?

Kar zadeva učiteljske izkušnje, so bili med anketiranci tako posamezniki z manj kot enoletnimi izkušnjami, kot tudi takšni z dvainštiridesetimi leti izkušenj. Z združevanjem zbranih podatkov po desetletjih je bilo ugotovljeno, da je imela večina anketirancev (53 %) več kot 10 let izkušenj, zelo velik pa je bil tudi odstotek učiteljev z manj kot 10 leti izkušenj (40 %), kot je razvidno iz grafa 3.1.4.

Graf 3.1.4. Izkušnje na področju poučevanja

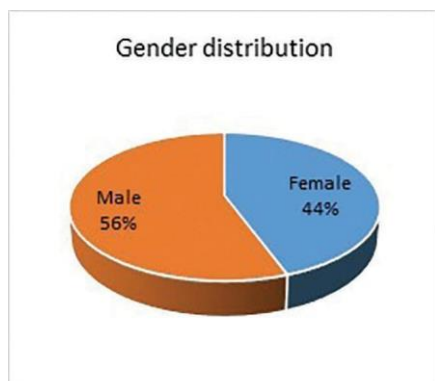

Graf 3.1.5. Starost anketirancev

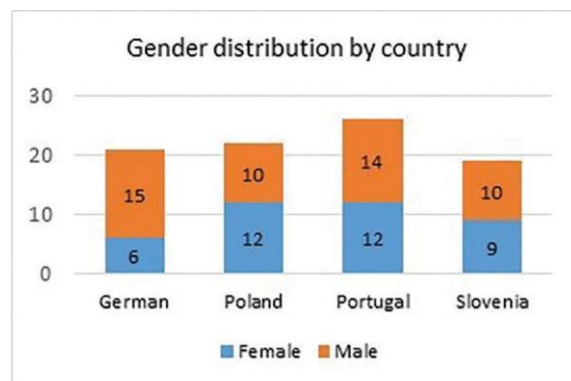
Tudi starostni razpon anketirancev je bil zelo velik. Najmlajši med njimi se je rodil leta 1989 (starost 30 let), najstarejši pa leta 1953 (starost 66 let). Iz grafa 3.1.5 je razvidno, da je bilo približno 55 % anketirancev starih manj kot 40 let; podatek drži, saj je populacija učiteljev v visokošolskem izobraževanju relativno mlada.

Vprašanje A7 - Spol

Porazdelitev anketirancev glede na spol (grafikon 3.1.6) je bila precej uravnovešena. Porazdelitev glede na spol in državo (graf 3.1.7) je pokazala, da je v Nemčiji večina anketirancev moškega spola, v drugih državah pa sta bila oba spola zastopana enakomerno.

Graf 3.1.6. Porazdelitev po spolu

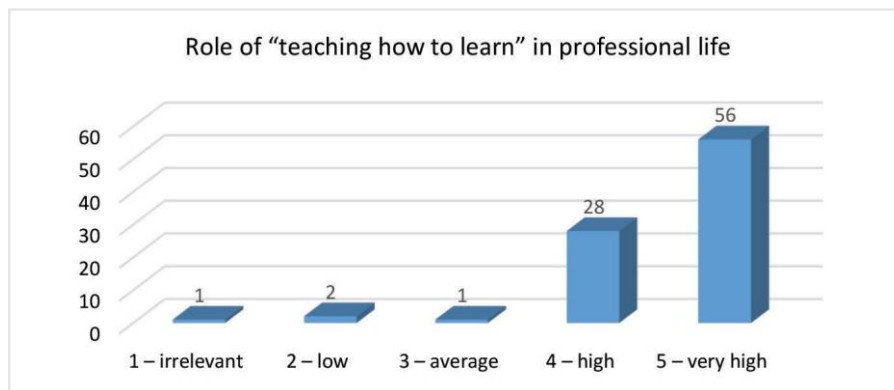

Graf 3.1.7. Porazdelitev po spolu in državah

3.2 Učenje učenja - na podlagi eksperimentiranja, izkušenj in drugih metod za motivacijo študentov

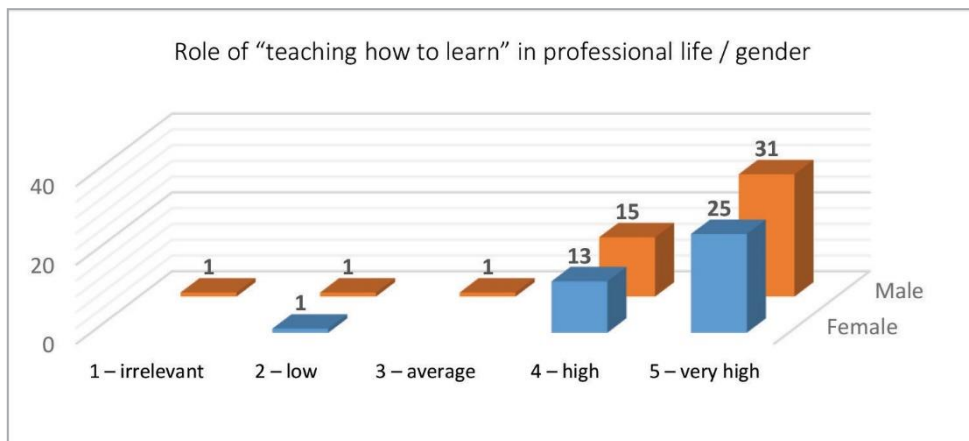
Vprašanje B1 - Na lestvici med 1 in 5 ocenite, kakšna je vloga "učenja učenja" v vašem poklicnem življenju.

Vprašanje je bilo zasnovano tako, da je mogoče izbrati en odgovor med 1 in 5, pri čemer 5 pomeni "zelo velika" in 1 pomeni "nepomembna". Spodaj je prikazana količina pritrdilnih odgovorov na to vprašanje.

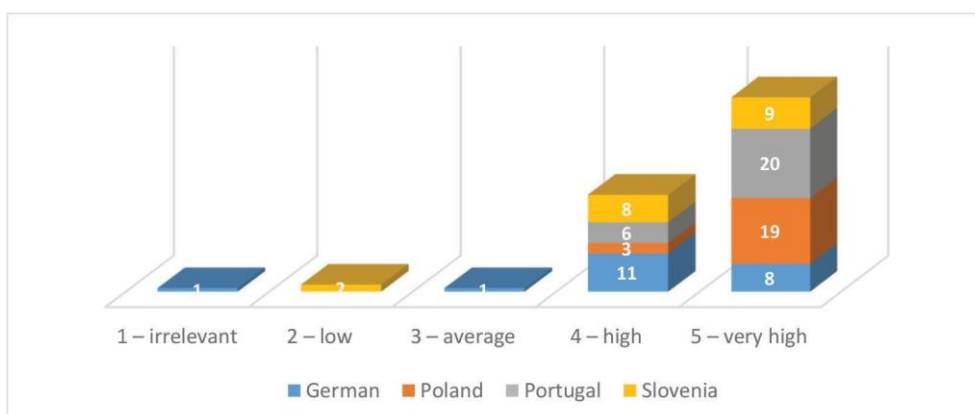

Graf 3.2.1. Odstotek pozitivnih odgovorov, ki kažejo na pomen „učenja učenja“

Kot prikazano, je 65 anketirancev (63,63 %) odgovorilo, da je učenje učenja izredno pomemben element v poklicnem življenju vsakega posameznika. Samo trije anketiranci so bili mnenja, da ima učenje učenja v njihovem poklicnem življenju le majhno vlogo, ali pa je sploh nima. Graf 3.2.2 prikazuje podatke glede na spol in videti je, da so ženske učenju učenja bolj naklonjene.

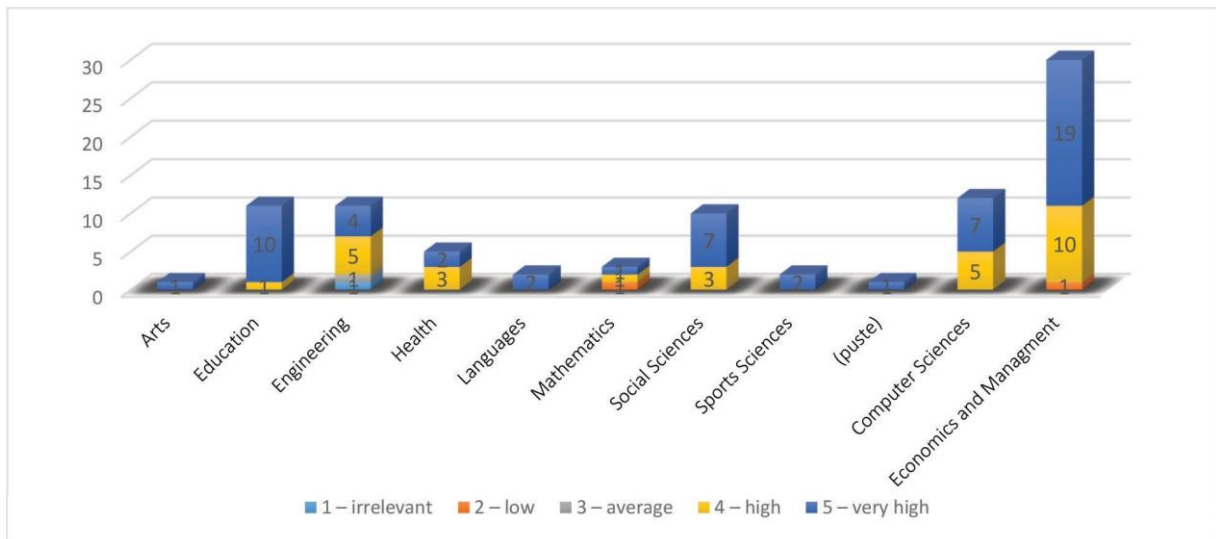
Graf 3.2.2. Pomen "učenja učenja" glede na spol

Graf 3.2.3. Pomen „učenja učenja“ po državah

Odgovore, v katerih je bila vloga učenja učenja v poklicnem življenju označena kot nepomembna, so podali predstavniki Nemčije in Slovenije (graf 3.2.3). Največjo vlogo pa so mu pripisali sodelujoči iz Portugalske (20 posameznikov) in Poljske (19 posameznikov).

Med znanstvenimi kategorijami / glavnimi študijskimi usmeritvami (graf 3.2.4), so bile najvišje ocene zabeležene pri ekonomiji in managementu (19 in 10), nato izobraževanju in družbenih vedah, ter računalništvu. Odgovori z nizko oceno so izhajali s področij tehniških ved in matematike.

Graf 3.2.4. Pomen „učenja učenja“ glede na študijsko usmeritev

Vprašanje B2 - Kako spodbujate učne sposobnosti učencev? Poimenujte vsaj 3 načine dela.

To je bilo odprto vprašanje. Prejeti odgovori dopolnjujejo naslednje vprašanje - B3: Katere motivacijske metode se uporabljajo pri poučevanju.

Eden najpogostejših odgovorov je bil:

»Projekti, ki jih študenti pripravljajo sami, multimedijška predstavitev, analiza študije primera

- Študija primera
- Igra vlog
- Razprave
- Viharjenje možganov«

Eden od odgovorov se je glasil:

„1. organizirati pouk in predstaviti vsebino na način, ki študente pripravi do iskanja dodatnih informacij; 2. gradivo / vsebino razdeliti po delih na skladen in logičen način; 3. naučiti se tehnik pomnjenja in logičnega razmišljanja " "

Mogoče je torej sklepati, da se anketiranci pri oblikovanju učnih spretnosti študentov poslužujejo motivacijskih metod: predavanja, delavnice, praksa, delo v skupinah, viharjenje možganov, projekti. Med metodami, ki jih ni bilo na seznamu, so jih pa navedli anketiranci, so: predavanja na YouTube, praktična usposabljanja, računalniške simulacije - torej uporaba IT orodij.

Vprašanje B3 - Prosimo, ocenite (z uporabo lestvice, kjer 10 pomeni "najpogosteje", 1 pa "najmanj pogosto") - katere motivacijske metode uporabljate pri poučevanju?

Vsak anketiranec naj bi odgovoril na vse dele vprašanja, povezane z različnimi motivacijskimi metodami in sicer z dodelitvijo stopnje pomembnosti na lestvici od 1 do 10 - kjer 10 pomeni "uporabljam najpogosteje", 1 pa "uporabljam najmanj pogosto".

Preglednica 3.2.1 Motivacijske metode

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Nič
Drama	39	7	3	3	4	7	3	2	2	2	16
Viharjenje možganov	7	3	4	5	7	7	8	13	14	17	3
Projektna metoda	4	0	2	3	2	3	10	10	24	29	1
Poskusi	14	6	3	2	13	6	7	4	10	17	6
Izkušnje	8	3	5	4	8	9	7	6	10	19	9
Metoda 6x6x6	36	4	4	2	1	2	2	2	0	0	35
Metoda 635	34	3	4	1	2	1	3	2	2	0	36
Drevo odločanja	25	8	3	0	10	5	4	6	6	2	19
Strokovna razprava	17	3	5	3	5	6	4	10	7	13	15
Metaplan	25	6	3	8	5	5	1	0	1	4	30
Mapa izdelkov	18	6	7	2	9	6	3	8	6	4	19
Didaktična igra / simulacijska igra	11	1	3	2	8	6	8	8	15	16	12
Drugo	16	1	1	0	2	2	1	2	3	15	45

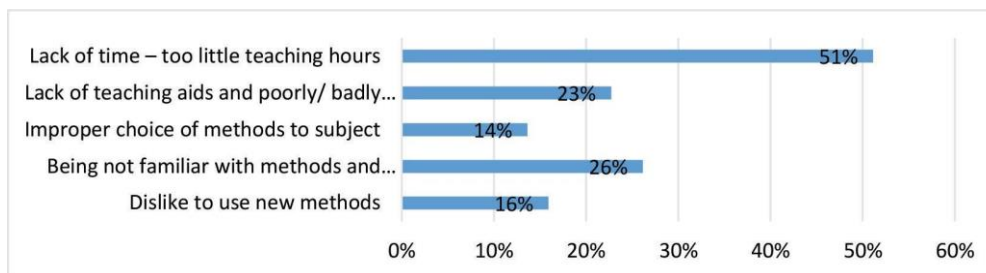
Na podlagi analize zgoraj navedenih podatkov je mogoče sklepati, da je najpopularnejša in najpogosteje uporabljena metoda za motiviranje študentov projektna metoda (33 %), sledita metoda poskusov (22 %) in metoda viharjenja možganov (19 %). Najmanj uporabljani metodi pa sta metoda 6x6x6 (41 % anketirancev jo je ocenilo z 1) in metoda 635 (39 %). Rezultat je lahko posledica nepoznavanja teh metod, ali pa njunih posebnosti. Pomemben je tudi podatek, da je le nekaj anketirancev (22 posameznikov) izpostavilo lastne motivacijske metode, ki jih izvajajo pri svojih predavanjih. Med njimi so bile navedene:

- razmisli poveži deli
- skupinska sestavljanica
- Marble
- kviz
- delo z besedilom
- praktični primeri iz gospodarstva, uspešni raziskovalni projekti, trenutni plačni sezname
- praktični primeri kot vaje
- gostujoči predavatelji s praktičnimi primeri
- projekt lastne prakse
- pouk na prostem
- eksperimentalno učenje - razmišljanje o sebi in v skupini - ključno učenje iz izkušenj
- videoposnetki, demo komponente
- sklicevanje na rek "znanje je denar"
- mladi študentje bi morali dojemati težavnost učenja kot športni izziv
- velja: vseh enostavno ni mogoče prepričati
- pričakuje se velika mera samodiscipline in samoorganizacije
- zlasti v magistrskem programu so opisana pričakovanja gospodarstva glede študentov:
- "Magister = večje zahteve do samega sebe".
- Slabe ocene v magistrskih programih so kontraproduktivne in zmanjšujejo možnosti za dobro delovno mesto, saj v gospodarstvu bolj pogosto zaposlujejo diplomante s srednjimi ocenami, kot magistrske kandidate s slabimi ocenami.
- skupinsko delo
- skupinska sestavljanica
- preklapljanje med poslušanjem predavanj in lastno dejavnostjo
- sprememba medijev
- reševanje problemov
- fotoglasovna metoda
- skupinsko / timsko delo, avtonomne raziskave / raziskovalne strategije, predstavitve / seminarji
- izdelava digitalnih virov v majhni skupini
- prilagajanje obrnjenega učenja
- individualni delovni načrt (sestavljen na podlagi različnih načinov organizacije v razredu, s skupinskim delom / vzajemnim delom in razstavnim razredom)
- slovnični laboratorij
- diskusijski forum
- seminar, odprte učilnice,...
- izpostavljenost vsebine, razprava o temah, predstavitev del, branje znanstvenih člankov in razprava na njihovo tematiko
- študija primera, simulacije, delo v skupinah
- razprave
- iskanje odgovorov na trenutne izzive, sodelovanje v javnih dejavnostih, poslušanje radijskih programov (in posledično razprava), priprava mikro nalog, dodeljevanje in reševanje le-teh, igra vlog
- multimedijski kviz
- viharjenje možganov, situacijske igre in drugo
- delo v skupinah, priprava predstavitev, razvijanje testov, reševanje križank na način, da študentje samo beležijo lahke odgovore, pregled in analiza tematskih filmov, viharjenje možganov.

Metode se do neke mere prekrivajo s predhodno omenjenimi, kar lahko pomeni bodisi nepoznavanje predpostavk, povezanih z določenimi metodami, ali pa drugačno razumevanje njihove vsebine.

Vprašanje B4 - Katere so glavne ovire pri uporabi motivacijskih metod v procesu poučevanja?

Anketiranci so morali označiti najmanj eno možnost. V primeru izbrane možnosti „drugo“, jo je bilo potrebno natančno obrazložiti.

Graf 3.2.5. Glavne ovire pri uporabi motivacijskih metod

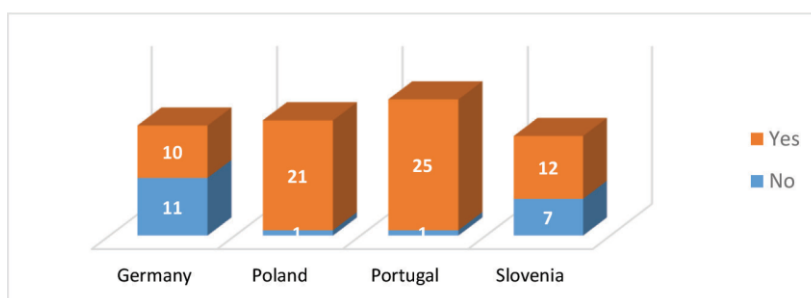
Kot največja ovira je bilo navedeno pomanjkanje časa - premalo učnih ur (51 %) in pomanjkanje didaktičnih pripomočkov (26 %). Sledila sta nepoznavanje tako metod, kot tehnik - oboje s po 23 %. Ti rezultati so ustrezali nizkima rezultatoma, povezanim z (morda prav zaradi nepoznavanja) najmanj priljubljenima in uporabljenima aktivacijskima metodama 6x6x6 in 635. Anketiranci so morali navesti tudi druge razloge za neuporabo različnih motivacijskih metod in tehnik med študenti. Med razlogi, ki se nahajajo v obeh skupinah, so: prevelike skupine študentov in uporaba pametnih telefonov v razredih.

Preglednica 3.2.2. Glavne ovire pri uporabi motivacijskih metod (drugo)

Prevelike skupine
Čas, financiranje
Pametni telefoni
Prevelike skupine, spreminjanje števila udeležencev in slabo načrtovanje
Sprejetost med študenti
Čas priprave, sodelovanje študentov
Boj proti motnjam: pametni telefoni
Pomanjkanje discipline med študenti
Študenti premalo razmišljajo
Študenti se premalo pripravljajo in niso dovolj samostojni
Študenti pogosto zaprosijo za metodo, ki vsebuje več razlage
Težave pri motiviranju študentov za razpravljanje in predstavitev lastnega mnenja (težave pri govoru), ter sistematično delo. Jezikovne težave tujih študentov
Pasivnost študentov
Študentom primanjkuje volje za sodelovanje

Vprašanje B5 - Ali pri svojem delu uporabljate metodo izobraževalnega projekta? (da/ne)

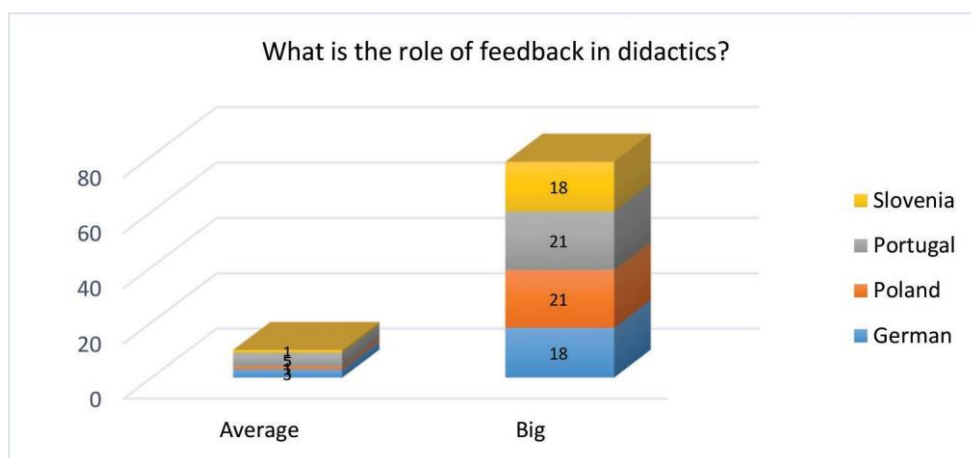
Sledilo je vprašanje, ali anketiranci pri svojem delu uporabljajo eno izmed motivacijskih metod, natančneje metodo izobraževalnega projekta. 77,27 % odgovorov je bilo pritrdilnih. Ta podatek dopolnjuje rezultate odgovorov na vprašanje glede priljubljenosti določenih motivacijskih metod. Negativne odgovore je podalo 11 nemških anketirancev, kar glede na skupno število anketirancev iz te države znaša 52,38 %. V anketi so vidni odzivi, ki nakazujejo neustrezno razumevanje in premajhno poznavanje metode izobraževalnega projekta.

Graf 3.2.6. Uporaba metode izobraževalnega projekta pri strokovnem delu

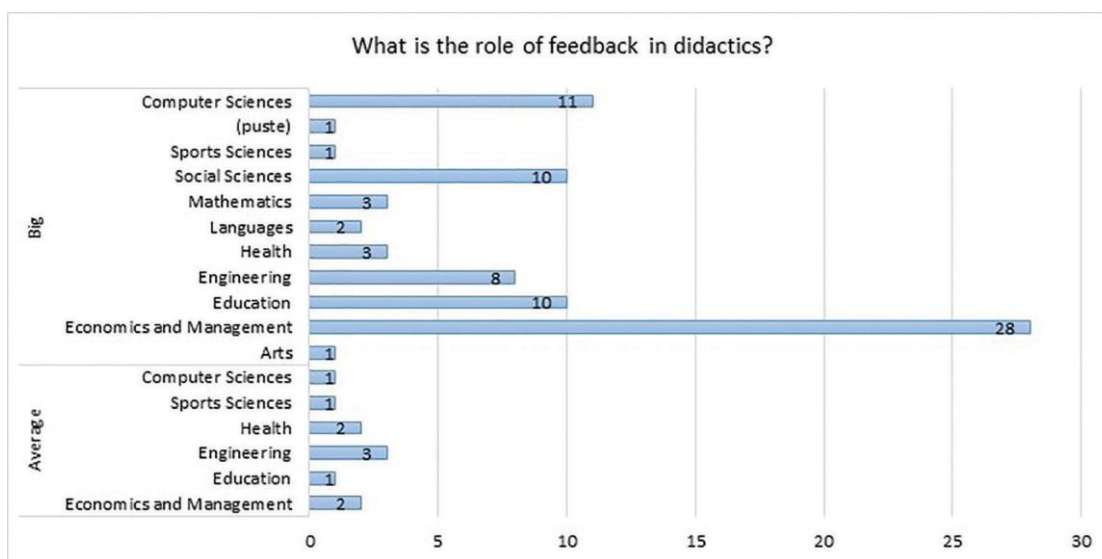
Vprašanje B6 - Kakšna je vloga povratnih informacij v didaktiki?

Možni odgovori na vprašanje so se glasili: velika, srednja, ali majhna. Anketiranci so imeli možnost izbrati tudi odgovor, da povratne informacije nimajo nobenega pomena.

Graf 3.2.7. Vloga povratnih informacij v didaktiki, po državah

Od 88 anketirancev jih je skoraj 78, kar je 88,64 %, odgovorilo, da imajo povratne informacije veliko vlogo v sodobni didaktiki, 10 pa, da je ta vloga srednje pomembna. Predstavniki Portugalske in Poljske so 21-krat odgovorili „velika“, kar je 80,77 % vseh vprašanih iz Portugalske in 95,45 % iz Poljske.

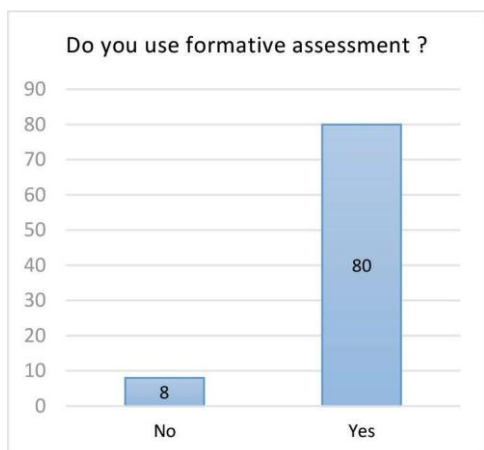

Graf 3.2.8. Vloga povratnih informacij v didaktiki, glede na študijsko usmeritev

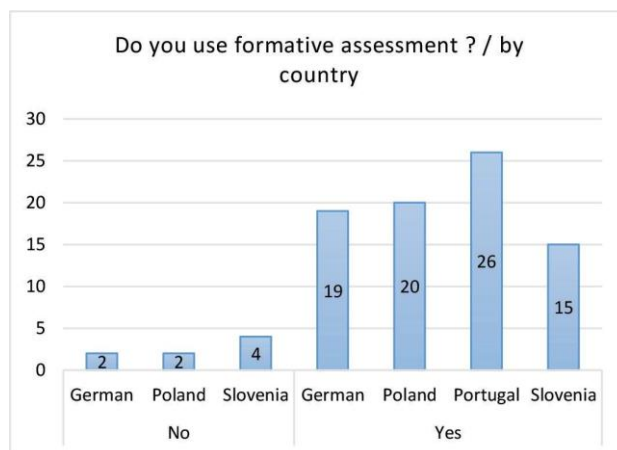
Pri analiziranju odgovorov v okviru različnih študijskih področij je očitno, da največ odgovorov, ki poudarjajo pomen vloge povratnih informacij v didaktiki, prihaja s področij ekonomije in managementa (28), sledijo pa področja izobraževanja, računalništva, znanosti in družbenih ved.

Vprašanje B7 - Ali pri svojem delu uporabljate formativno ocenjevanje (da / ne)

Anketiranci so morali opredeliti uporabo formativnega ocenjevanja pri svojem vsakdanjem delu. 80 posameznikov (90,90 %) je odgovorilo pritrdilno, le 8 pa negativno. To pomeni, da ta metoda ocenjevanja ni zgolj poznana, temveč se v vsakdanji didaktični praksi tudi redno uporablja. Eden od razlogov za manj pogosto rabo te metode je po besedah enega izmed anketirancev dejstvo, da za razgovor s študenti potrebuje zelo veliko časa. To se ujema odgovorom na vprašanje B4, kjer je 51 % anketirancev navedlo, da je ena glavnih ovir glede uporabe metod za motivacijo študentov pomanjkanje časa.

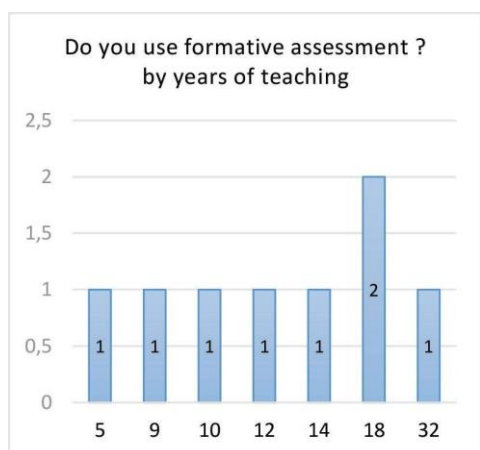
Graf 3.2.9. Uporaba formativnega ocenjevanja

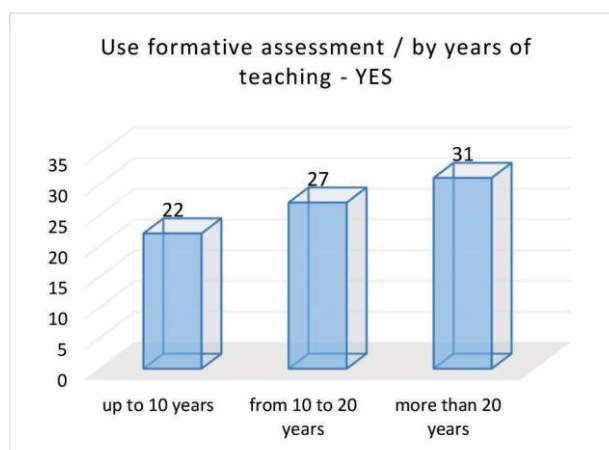
Graf 3.2.10. Uporaba formativnega ocenjevanja po državah

V državah, ki so sodelovale v anketi, je bilo največ pozitivnih odgovorov na to vprašanje podanih na Portugalskem (26) in Poljskem (20). 4 negativni odgovori so prišli iz Slovenije.

Glede na dolžino statusa predavatelja pri posamezniku so bili rezultati sledeči: dva negativna odgovora v skupini ljudi, ki svoj poklic opravljajo že 18 let, največ pozitivnih odgovorov v tej kategoriji pa so podali učitelji, ki poučujejo že najmanj 20 let.

Graf 3.2.11. Uporaba formativnega ocenjevanja glede na leta poučevanja

Graf 3.2.12. Uporaba formativnega ocenjevanja po državah

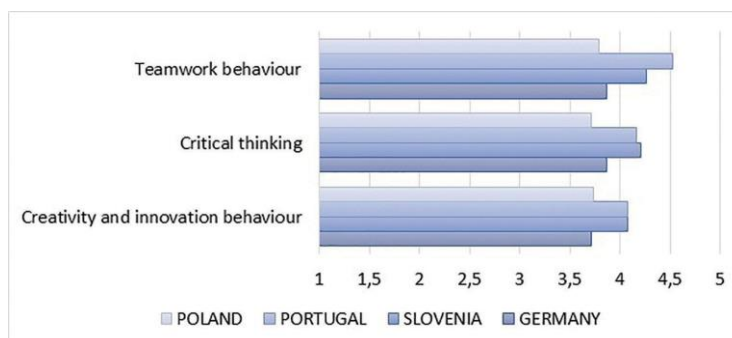
Nekaj sklepnih ugotovitev o učenju učenja - na podlagi eksperimentiranja, izkušenj in drugih metod za motivacijo študentov

Potrebno je poudariti, da je po mnenju 95,45 % vprašanih učenje učenja izredno pomemben element v poklicnem življenju posameznika, saj kaže na zavezanost poučevanju in oblikovanju učne spretnosti, kar je v anketi vplivalo tudi na odgovore na druga vprašanja. Vendar se zdi, da bi bilo treba v prihodnje usposabljanje razširiti tudi na druge najpogosteje uporabljene in najbolj priljubljene metode za motiviranje študentov, kot so na primer projektne metode ali viharjenje možganov.

3.3 Ustvarjalnost pri poučevanju, inovativnost, kritično razmišljanje in veščine timskega dela

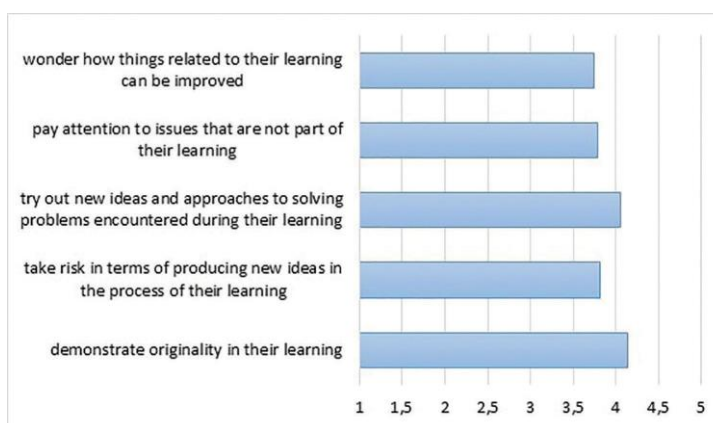
Splošno

Graf 3.3.1. predstavlja povprečne ocene s treh usmeritev poučevanja, namenjenih izboljšanju mehkih znanj študentov v visokošolskih zavodih. Kot je videti, so razlike neznatne; vendar pa je rezultat poučevanja vedenja pri skupinskem delu najvišji. Po drugi strani se zdi, da sta ustvarjalnost pri poučevanju in inovativnost v učilnicah nekoliko manj prisotna.

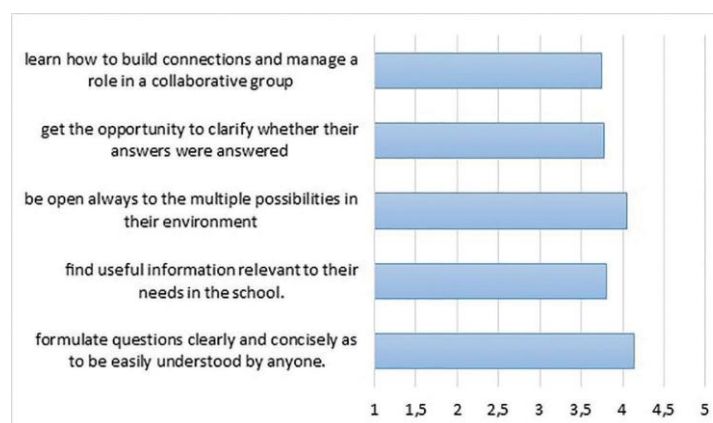
Graf 3.3.1. Povprečna ocena učnih usmeritev

Nadaljnja analiza, predstavljena v grafu 3.3.2 kaže, da je večina pristopov, usmerjenih v rast ustvarjalnosti in inovacij, kar pogosto v uporabi. Kljub temu pa se zdi, da učitelji študente bolj spodbujajo k prikazu izvirnosti pri učenju in preizkušanju novih idej in pristopov k reševanju problemov med samim učnim procesom.

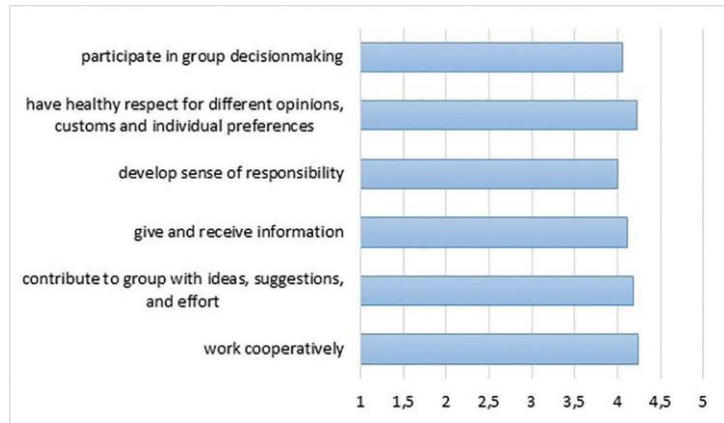
Graf 3.3.2. Ocenjevanje učnih usmeritev - ustvarjalnost in inovativnost (Spodbujati študente, da ...)

Učenje, ki spodbuja kritično mišljenje, je prav tako zelo pogosto. Najvišje ocene anketirancev so bile povezane s sposobnostjo jasnega in jedrnatega oblikovanja vprašanj, ter odprtostjo za številne možnosti, ki se pojavljajo v okolju.

Graf 3.3.3. Ocenjevanje učnih usmeritev - kritično razmišljanje (Spodbujati študente, da ...)

Glede na graf 3.3.4 se zdi, da večina anketirancev zelo pogosto poučuje timsko vedenje. Razlike med posameznimi kazalniki poučevanja timskega dela so postranskega pomena. Na podlagi prikazanega pa lahko vseeno sklepamo, da so sodelovanje, spoštovanje različnih mnenj, navad in preferenc, ter prispevanje novih idej najpogostejši pristopi k poučevanju timskega dela.

Graf 3.3.4. Ocenjevanje učnih usmeritev - timsko vedenje (Spodbujati študente, da...)

Graf 3.3.5. Uporabljeni pristopi poučevanja

V grafu 3.3.5 so naštet metode poučevanja, ki spodbujajo mehke veščine v visokem šolstvu, pa tudi pogostost njihove uporabe. Najpogosteje uporabljene metode so: učenje, ki temelji na problemih, samostojno učenje in skupinske vaje / akcijsko učenje. Po drugi strani pa sta najmanj uporabljeni metodi tekmovanje in igra vlog. Tudi simulacije, igre in skupinske tehnike za ustvarjanje novih idej sodijo med nekoliko manj pogosto uporabljane učne metode.

Primerjava med različnimi področji poučevanja

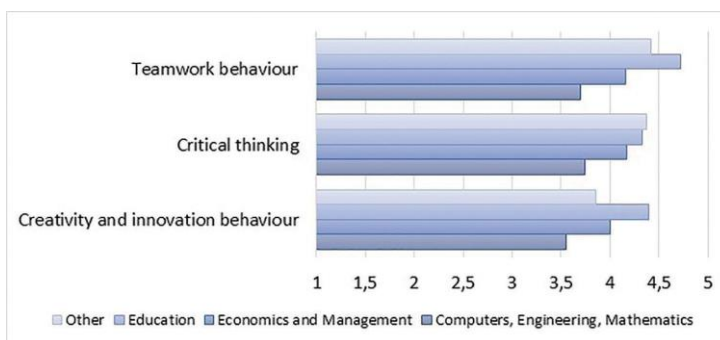
V anketi so anketiranci odgovarjali na vprašanja o posebnih metodah, ki bi lahko izboljšale mehke veščine ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja in vedenja pri timskem delu. Podani so bili naslednji predlogi, ki na seznam v grafu 3.3.5 dodajo nekaj novih možnosti:

- praktični poskusi
- študenti izvajajo intervjuje z lokalnimi prebivalci in interaktivno predstavijo
- YouTube video posnetki za pripravo teme
- ustvarjalno mišljenje
- Lego Serious Play
- projektno delo
- avtonomno raziskovanje
- ocenjevanje tehnologije
- analiziranje »kaj-če«
- »flashlight« poizvedba s spletnim orodjem za glasovanje
- simbolične tehnike, kot na primer ustvarjalna umetnost
- tehnika kritičnega dogodka
- svetovanje in uvajanje
- povratne informacije s strani študentov in učiteljev
- odprte naloge z različnimi stopnjami delovne svobode za študente, razprava o spornih temah s sodelovanjem skupin, ki zagovarjajo nasprotujoča si stališča, izdelki, narejeni na podlagi sodelovanja v majhni skupini
- metodologija učenja na osnovi projektov omogoča usklajevanje znotraj skupine z namenom reševanja situacije in z uporabo kreativnosti pri reševanju težav, s pomočjo informacij iz različnih virov
- uporaba odprte programske opreme, kar omogoča skupno ustvarjanje in razmišljanje o tem, kako ustvariti nove in ustvarjalne izdelke
- spodbujanje definiranja problemov, ki jih je treba preučiti (v delovnih skupinah), s temami, ki se nanašajo na bodoče poklicno področje
- predstavitev prve različice skupinskega dela, glede na povratne informacije s strani učitelja in vprašanja drugih skupin.
- sodelovanje v odprtih projektih

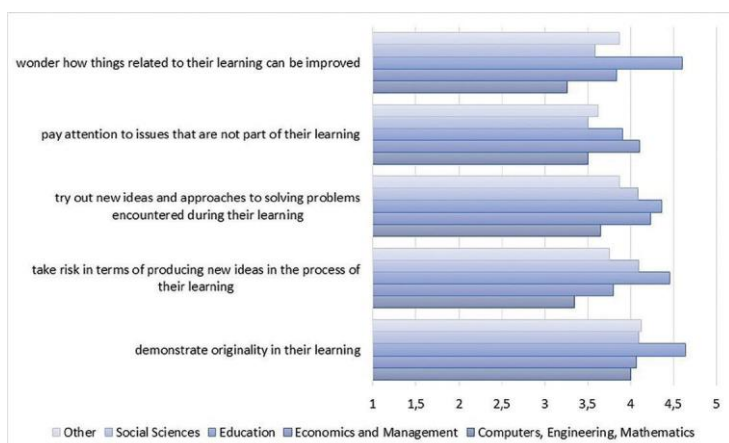
- sistemske tehnike spraševanja
- študenti rešujejo določene naloge in nato popravijo svoje rešitve s pomočjo predstavljenih vzorčnih rešitev.
- viharjenje možganov, utemeljevanje »za in proti«, učenje pogajalskih tehnik
- učenje skozi igro, primerjava različnih dejavnosti, soočanje mnenj, priprava predlogov za rešitve, ustvarjanje idej in utemeljitev v skupinah
- uporaba grafičnih predstavitev v družbenih opisih.
- izzivi, ki jih pripravijo podjetja - študentje iščejo in razvijajo inovativne ideje in rešitve
- simulacije resničnih situacij se pogosto izvajajo tako v šoli, kot tudi izven nje, če je to le mogoče. Na ta način naj bi se ustvarilo okolje pozitivnega pritiska, ki vključuje tveganja in izpostavljenosti, ki se razlikujejo od tistih v učilnici, torej v bolj nadzorovanem okolju
- kritična analiza znanstvenih člankov
- razvijanje igre kot projektno delo
- organizacija in spodbujanje znanstvenih dogodkov
- predlogi rešitev resničnega problema
- samostojno branje in bralni krožek
- razvoj posebnih programov telesne vadbe za določen predmet in / ali populacijo
- tehnike družbene drame
- pri izvedbi najbolj kreativnih predlogov v glavnem sodelujejo študenti zaključnih letnikov; najpogosteje so prisotni v akcijah, ki spodbujajo zdrav način življenja. V okviru teh pobud študenti delajo v skupinah in so deležni spodbude pri razvoju inovativnih izdelkov, ki pritegnejo pozornost občinstva (kratki, animirani in izvirni videoposnetki, infografike itd.)
- ustvarjajo svoje načrte, zemljevide, vizijo sveta

Primerjava med različnimi področji poučevanja

Med analizo poteka tudi primerjava pristopov k poučevanju kreativnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja in vedenja pri timskem delu na različnih področjih. Kot je razvidno iz grafa 3.3.6, se ti pristopi manj pogosto uporabljajo na področju računalništva, tehniških ved in matematike, najpogosteje pa v izobraževanju.

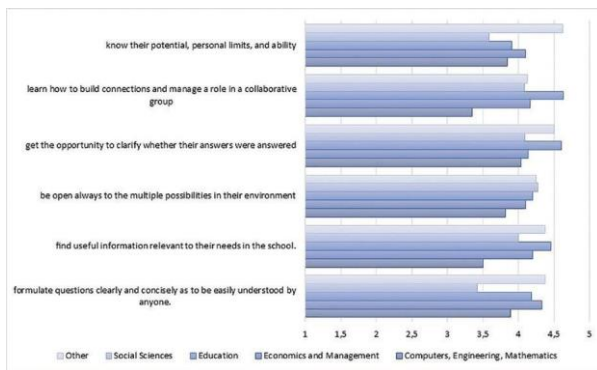

Graf 3.3.6. Povprečna ocena učnih usmeritev po učnih področjih

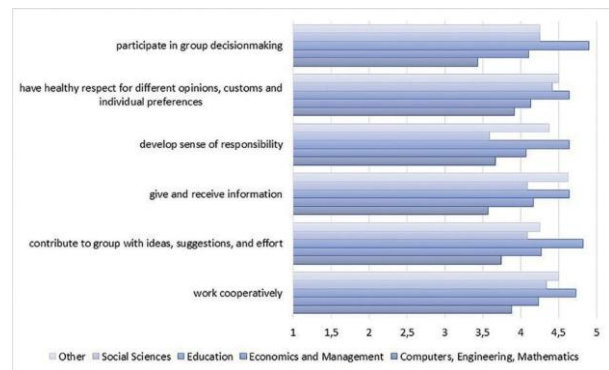

Graf 3.3.7. Ocenjevanje učnih usmeritev - ustvarjalnost in inovativnost (Spodbujati študente, da ...)

V grafih 3.3.7, 3.3.8 in 3.3.9 so dobro vidne razlike med poučevanjem na različnih učnih področjih. Razlike med področji poučevanja so precejšnje, a na splošno velja, da je uporaba ustvarjalnih metod manj prisotna pri pouku tehniških ved. Po drugi strani pa so te metode uporabljene precej bolj pogosto, če se tovrstni pristopi v izobraževanju ponavljajo na vseh področjih (ustvarjalnost in inovacije, kritično razmišljanje, timsko delo)

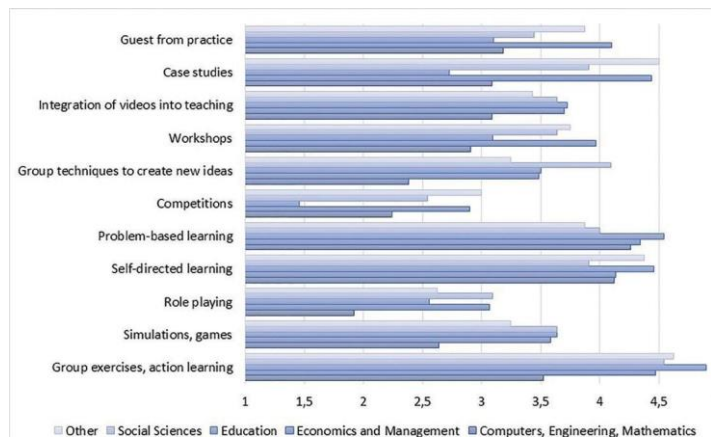

Graf 3.3.8. Ocenjevanje učnih usmeritev - kritično razmišljanje po učnih področjih (Spodbujati študente, da ...)

Graf 3.3.9. Ocenjevanje učnih usmeritev - vedenje pri timskem delu, glede na učno področje (Spodbujati študente, da ...)

Graf 3.3.10 prikazuje, kako pogosto se na različnih učnih področjih uporabljajo posamezne metode poučevanja. Tudi razlike med področji so velike. Kot prikazano, učitelji računalništva, tehniških ved in matematike uporabljajo prav tiste metode, ki so v vprašalniku navedene kot najmanj pogoste. Učitelji ekonomije in managementa pa zelo pogosto uporabljajo vse metode, predlagane v študiji. Zdi se, da enako velja za učitelje družbenih ved. V izobraževanju se gostje iz prakse, študije primerov, delavnice, tekmovanja in igre vlog uporabljajo manj pogosto, še posebej v primerjavi z drugimi vedami.

Graf 3.3.10. Uporabljene metode poučevanja po učnih področjih

Ovire za uporabo ustvarjalnih metod pri poučevanju mehkih veščin

V anketi so sodelujoči odgovarjali na vprašanja o ovirah, ki otežujejo učenje mehkih veščin ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja in vedenja pri timskem delu. Podali so sledeče odgovore:

- odnos fakultete, da je treba ustvarjalnost dokazati s pisnimi teoretičnimi izpiti.
- na splošno nemotivirani študenti
- pomanjkanje skupinske dinamike, saj na začetku študija ne prihaja do procesov razvoja skupin (team building)
- spreminjanje števila sodelujočih in slabo načrtovanje delavnic
- težave s časom
- študenti, ki imajo številne druge predmete in naloge, ali pa jih tema preprosto ne zanima.
- v projektnih skupinah študenti pogosto delajo sami, le malo komunicirajo ali pa se zanašajo na druge in si s tem zmanjšajo delovno obremenitev
- učenje za izpit
- za poučevanje matematike vprašanje ni ustrezno
- nezrelost študentov
- študentje dajejo prednost tradicionalnim metodam (ki zahtevajo manj aktivnosti)
- pomanjkanje študentske avtonomije pri vstopu v visoko šolstvo
- pomanjkanje časa pri nekaterih študentih, večinoma pri tistih, ki so poleg študija tudi zaposleni
- veliko število študentov na razred
- pomanjkanje znanja, ki je osnova za ustvarjalnost
- kulturne ovire, jezikovne ovire (tuji študenti)

Zaključki

Študija, izvedena s sodelovanjem visokošolskih učiteljev je pokazala, da so učni pristopi, ki povečujejo kreativnost, inovativnost, kritično razmišljanje in veščine timskega dela, že precej prisotni v visokošolskem okolju. Kot kaže raziskava, sta pogostost uporabe in raznolikost pristopov odvisni od smeri in področja poučevanja. Rezultati raziskave namreč kažejo, da je glavni poudarek pri poučevanju mehkih veščin na vedenju pri tiskem delu, nekoliko manj poudarjeni pa sta ustvarjalnost in inovativnost poučevanja. Poleg tega se pristopi poučevanja s poudarkom na mehkih veščinah redkeje uporabljajo na področjih računalništva, tehniških ved in matematike, bolj pogosto pa v izobraževanju.

Z namenom spodbujanja kreativnosti in inovativnosti, visokošolski učitelji najpogosteje motivirajo študente v samem procesu učenja, ter jim tako omogočajo izviren pristop in preizkušanje novih idej in pristopov k reševanju problemov. Z namenom izboljšanja sposobnosti kritičnega razmišljanja študentov se učitelji osredotočajo na veščine jasnega in jedrnatega oblikovanja vprašanj, ter na krepitev odprtosti študentov za številne možnosti, ki se pojavljajo v študijskem okolju. Poučevanje vedenja med tiskim delom, ki je v praksi zelo pogosto, spodbuja sodelovalno delo, spoštovanje različnih mnenj, navad in preferenc, ter prispevanje novih idej.

Najpogosteje uporabljene metode poučevanja so: učenje, ki temelji na problemih, samostojno učenje in skupinske vaje / akcijsko učenje. Po drugi strani pa so manj pogosto uporabljene metode tekmovanja, igre vlog, simulacije, igre in skupinske tehnike za ustvarjanje novih idej. Poleg tega obstaja precej naprednih metod poučevanja mehkih veščin - praktični poskusi, uporaba YouTube videoposnetkov, Lego Serious Play, ustvarjalno mišljenje, ustvarjalna umetnost, učenje skozi igro, itd.

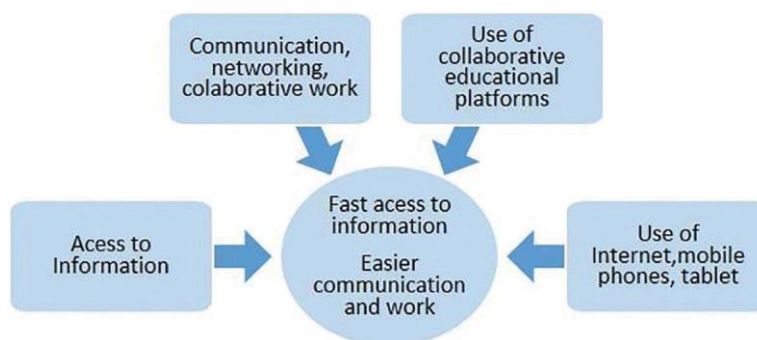
Glavne ovire pri poučevanju mehkih veščin kreativnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja in timskega dela, o katerih poročajo anketiranci, so: odnos fakultete do ocenjevanja znanja z dajanjem prednosti klasičnim izpitom, kar ne podpira ustvarjalnosti in inovativnosti, pa tudi pomanjkanje znanja, potrebnega za izvajanje ustvarjalnih dejanj, odnos študentov, ki se učijo samo za opravljanje izpitov in ki so pogosto nemotivirani za učenje, ali pa imajo s kulturo in jezikom povezane težave. Težave se lahko nanašajo tudi na infrastrukturo ali organizacijo poučevanja zaradi spreminjanja števila študentov v učnih dejavnostih med izvajanjem predmeta, časovnih omejitev, prevelike količine obveznosti v prekratnem času, kot posledica preveč pouka in nalog, itd.

3.4 Uporaba digitalnih tehnologij v procesu poučevanja in učenja

Ta skupina vprašanj je bila namenjena ovrednotenju učnega okolja, vključno z razumevanjem načinov, na katere učitelji dostopajo do tehnologije in njihovih pogledov na uporabo digitalnih virov pri poučevanju in učenju. Ideje za anketna vprašanja je prispevalo podjetje Kirkwood & Price (2016).

Vprašanje D1 - Različne tehnologije uvajajo spremembe v družbi, izobraževanju in svetu dela, navedite DVE, ki se vam zdita najpomembnejši.

To je bilo odprto vprašanje. Ker so bili odgovori zelo raznoliki, je bila potrebna analiza njihove vsebine in pogostosti. Identificirane so bile 4 glavne kategorije sprememb: 1) dostop do informacij, 2) komunikacija, mreženje in sodelovalno delo, 3) uporaba skupnih izobraževalnih platform in 4) uporaba interneta, mobilnih telefonov in tabličnih računalnikov. Te spremembe vodijo do koristnih rezultatov, kot je razvidno iz odgovorov na sliki 1. Vendar pa so bile omenjene tudi nekatere slabe plati, na primer pomanjkanje zaupanja v informacije, ki so na voljo na internetu, ter pomanjkanje pozornosti in motivacije študentov za učenje ("zakaj bi se moral učiti, če lahko informacijo poiščem s pomočjo brskalnika Google?"). Omenjeni so bili tudi izzivi novih tehnologij v izobraževanju: z njihovo uvedbo bo potrebno ponovno razmisliti o izobraževanju in preučiti nove načine komuniciranja.

Slika 3.4.1. Glavne kategorije sprememb in glavne prednosti

Vprašanje D2 - Prosimo, ocenite pomen, ki ga pripisujete uporabi digitalnih tehnologij: (1 - sploh ni pomembno, 5 - zelo pomembno)

To vprašanje je bilo razdeljeno na štiri podvprašanja. Preglednica 1 prikazuje pogostost odgovorov na vsako podvprašanje, odstotek odgovorov za možnost "zelo pomembno" (5) in skupno število odgovorov za odstotek odgovorov "pomembno" (4) in "zelo pomembno" (5).

Preglednica 3.4.1 Pomen uporabe digitalnih tehnologij

	1	2	3	4	5	Skupaj odgovorov	% odgovorov (5) skupaj	% odgovorov (4+5) skupaj	Ni odgovora
komunicirajte z učenci, šolo in skupnostjo	1	4	2	15	65	87	75 %	92 %	1
organizirajte svoje osebno in strokovno delo	1	3	6	21	56	87	64 %	89 %	1
uporablajte digitalne vire, ki so na voljo za učenje	0	2	6	19	60	87	69 %	91 %	1
načrtujte in izdelajte lastne digitalne učne vire	3	4	15	14	52	87	59 %	75 %	0

Iz preglednice 3.4.1 je razvidno, da je večina vprašanih izbrala odgovor "pomembno" (4) ali "zelo pomembno" (5) za vsako od možnosti. Ta odstotek je bil višji glede uporabe informacij (uporaba digitalnih virov, ki so na voljo za učenje) in komunikacije (komunikacija s študenti, šolo in skupnostjo). Odstotek z vrednostmi 4 in 5 glede oblikovanja vprašanj in izdelave lastnih digitalnih učnih virov je bil približno 75 %, medtem ko je bil glede uporabo digitalnih virov, ki so na voljo za učenje, 91 %. Zdi se, da podatki prikazujejo manjšo uporabo tehnologije za načrtovanje in izdelavo izobraževalnih virov.

Vprašanje D3 - Ocenite svojo raven poznavanja sledečih tehnologij: (1 - ne poznam, 5 - zelo dobro poznam)

Preglednica 3.4.2 prikazuje število odgovorov za vsako stopnjo znanja in odstotek vsote odgovorov obeh višjih stopenj. Med naštetimi orodji so bile razpredelnice in elektronske predstavitve ovrednotene najvišje, s približno 88 % in 97 % odgovorov 4 oziroma 5. Najnižji odstotek pa sta dosegla urejanje video posnetkov (38 %) in oblikovanje spletnih strani (36 %). Sledili sta manj znani digitalni orodji, Multimedia authoring and Digital audio z 49 %, oziroma 41 %. Zdi se, da ti rezultati potrjujejo slabše znanje anketirancev na področju informacijskih orodij.

Preglednica 3.4.2 Raven znanja na področju tehnologij

	1	2	3	4	5	Skupaj odgovorov	% odgovorov (4+5) skupaj	Ni odgovora
Preglednice (npr. Excel)	0	3	7	33	45	88	89 %	0
Predstavitve (npr. PowerPoint)	0	0	3	29	56	88	97 %	0
Podatkovne zbirke	4	11	23	29	21	88	57 %	0
Multimedia authoring	7	15	21	17	25	85	49 %	3
Grafično urejanje	6	12	24	20	25	87	52 %	1
Digitalni zvok	9	21	21	20	15	86	41 %	2
Video montaža	12	18	24	17	16	87	38 %	1
Oblikovanje spletnih strani	24	16	16	18	13	87	36 %	1
Sistemi za upravljanje učenja (npr. Moodle)	4	7	16	32	28	87	69 %	1
Orodja Web 2.0 (wikiji, blogi, družabna omrežja in orodja za skupno rabo)	7	11	22	23	25	88	55 %	0

Vprašanje D4 - Navedite, kako pogosto uporabljate naslednje digitalne vire: (1 - nikoli, 5 - vedno)

Preglednica 3.4.3 Uporaba digitalnih virov

	1	2	3	4	5	Skupaj odgovorov	% odgovorov (4+5) skupaj	Ni odgovora
Slike	0	2	8	25	51	86	88 %	1
Predstavitve	0	4	3	19	61	87	92 %	1
Digitalni filmi / video posnetki (npr. YouTube, Vimeo)	2	10	18	29	26	85	65 %	3
Avdio posnetki	19	17	21	17	10	84	32 %	4
Simulacije / animacije 2D / 3D	18	17	19	16	13	83	35 %	5
Sistemi za upravljanje učenja (npr. Moodle)	5	6	10	21	40	82	74 %	6
Blogi	33	17	17	4	11	82	18 %	6
Družbeni zaznamki	38	15	15	5	7	80	15 %	8
Družbeno mreženje	27	16	16	15	10	84	30 %	4
Prosto dostopna literatura	6	12	8	25	34	83	69 %	3

Pri uporabi digitalnih orodij (preglednica 3.4.3), natančneje pri seštevanju odgovorov obeh najvišjih vrednosti uporabljene lestvice ni presenetljiva navedba anketirancev, da pogosto uporabljajo slike (88 %) in predstavitve (92 %). Nasprotno, a v skladu s prejšnjo točko se manj uporabljajo družbeni zaznamki, blogi, družbeno mreženje, avdio posnetki in simulacije / animacije 2D / 3D, gledano v odstotkih: 15 %, 18 %, 30 %, 32 % in 35 %.

Vprašanje D5 - Prosimo, določite raven zmožnosti uporabe naslednjih tehnologij v procesu poučevanja in učenja: (1 - Ne znam uporabljati, 5 - zelo dobro uporabljam)

V skladu z nadaljevanjem odstotne analize odgovorov, dobljenih pri dveh najvišjih vrednostih lestvice (preglednica 3.4.4), je mogoče sklepati, da sta le dve tehnologiji preseglji 50 %: sistemi za upravljanje učenja - 70 % in video /

avdio na spletu, 57 %. Po drugi strani so za naslednje postavke pomembni odstotki najnižjih vrednosti: digitalne mape izdelkov (59 %), družbeni mediji (45 %), izobraževalne igre / simulacije (37 %) in spletna orodja za sodelovanje (31 %). Podatki kažejo, da anketiranci sodelovalnih orodij ne uporabljajo ravno najbolj pogosto.

Preglednica 3.4.4 Uporaba tehnologij v procesu poučevanja in učenja

	1	2	3	4	5	Skupaj odgovorov	% odgovorov (1+2) skupaj	% odgovorov (5) skupaj	% odgovorov (4+5) skupaj	Ni odgovora
Sistemi za upravljanje učenja (npr. Moodle)	7	6	13	22	38	86	15 %	44 %	70 %	2
Orodja za spletno sodelovanje (npr. Adobe Connect, Google Dokumenti)	14	13	18	26	15	86	31 %	17 %	48 %	2
e-mapa izdelkov	33	16	21	7	6	83	59 %	7 %	16 %	5
e-knjige / e-učbeniki	11	13	22	19	21	86	28 %	24 %	47 %	2
Video / avdio na spletu	9	8	19	26	21	83	20 %	25 %	57 %	5
Izobraževalne igre / simulacije	16	16	22	24	8	86	37 %	9 %	37 %	2
Družbeni mediji (blogi, wikiji itd.)	22	17	19	16	13	87	45 %	15 %	33 %	1

Vprašanje D6 - Kakšen je vaš odziv na vsako od naslednjih trditev? (1 - Sploh se ne strinjam, 5 - Zelo se strinjam)

Pri združevanju vrednosti 1 in 2 z lestvice (preglednica 3.4.5) so bile najnižje ovrednotene izjave: Tehnologije krajšajo čas in olajšujejo delo profesorjem in študentom (20 %), Tehnologije rešujejo številne izobraževalne probleme (14 %) in Tehnologije spodbujajo aktivno sodelovanje študentov v procesu učenja (14 %).

Najvišje pa sta bili ovrednoteni izjavi: Tehnologije ponujajo nove priložnosti za organizacijo poučevanja in učenja (91 %), in Tehnologije omogočajo lažji dostop do izobraževanja in usposabljanja (89 %). Preostale izjave so bile ocenjene med 61 % in 79 % za najvišji vrednosti na ocenjevalni lestvici.

Preglednica 3.4.5 Pomen tehnologij pri poučevanju in učenju

Tehnologije...	1	2	3	4	5	Skupaj odgovorov	% odgovorov (1+2) skupaj	% odgovorov (4+5) skupaj	Ni odgovora
lahko rešijo številne težave v izobraževanju	7	5	14	35	27	88	14 %	70 %	0
spodbujajo nove priložnosti za organizacijo poučevanja in učenja	0	4	4	29	51	88	5 %	91 %	0
omogočajo zmanjšanje vložene časa in truda učiteljev in študentov	7	10	16	29	25	87	20 %	62 %	1
olajšujejo dostop do izobraževanja in usposabljanja	1	2	7	26	52	88	3 %	89 %	0
omogočajo izboljšanje poklicne prakse učitelja	2	1	15	32	36	86	3 %	79 %	2
olajšujejo sodelovalno učenje	1	5	15	25	42	88	7 %	76 %	0
spodbujajo vključevanje študentov v proces učenja	3	9	22	28	26	88	14 %	61 %	0

Vprašanje D7 - Navedite digitalna orodja, ki se uporabljajo v vaši učilnici in pedagoške dejavnosti, ki jih izvajate z njihovo pomočjo.

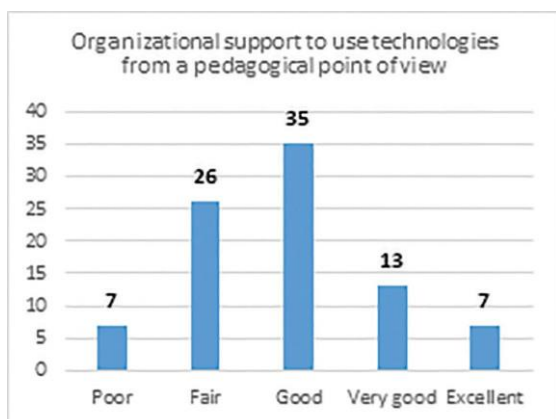
To je bilo odprto vprašanje in odgovori so bili zelo raznoliki. Najpogosteje omenjeni digitalni orodji sta bili Powerpoint in platforma Moodle / e-učenje. Powerpoint se uporablja za predstavitve, medtem ko platforma Moodle / e-učenje podpira različne pedagoške funkcije, med drugim: 1) izmenjavo znanja s pomočjo videoposnetkov / zvoka, materialov v pisni obliki in podobno; 2) interakcijo med študenti ter med študenti in učitelji, spodbujanje razprav in razjasnitev dvomov; 3) izvajanje evalvacije s pomočjo spletnih testov.

Manjkraj omenjena digitalna orodja so bila GoogleDocs, Kahoot in statistična programska oprema, kot so E-Views, Statistics ali SPSS; GoogleDocs morda le zato, ker deljenje dokumentov omogoča tudi Moodle. Programska oprema, kot npr. E-Views, Statistics in SPSS, se uporablja na bolj specifičnih področjih.

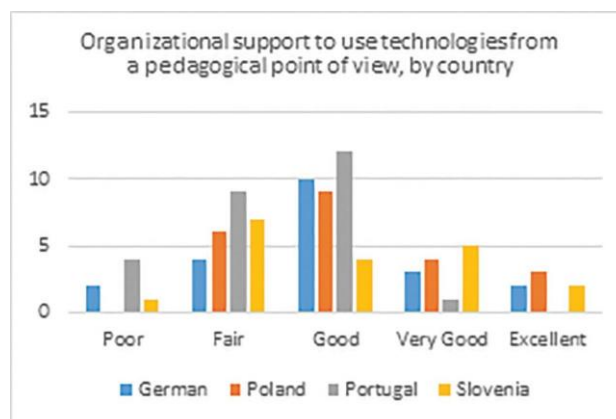
Vprašanje D8 - Kakšna je raven podpore pri uporabi tehnologij v vaši organizaciji s pedagoškega vidika?

Graf 3.4.1 prikazuje zaznano organizacijsko podporo pri pedagoški uporabi tehnologij. Razkriva normalno porazdelitev okoli vrednosti "dobro", z rahlim naklonom proti "srednje".

Pri urejanju odgovorov po državah (graf 3.4.2) je bilo opaziti, da so anketiranci na Poljskem podporo v matičnih institucijah ocenili kot srednjo ali dobro, na Portugalskem pa je nihče ni ocenil kot odlično. V ostalih dveh državah so odgovori prikazali normalno porazdelitev vrednosti.

Graf 3.4.1. Organizacijska podpora

Graf 3.4.2. Organizacijska podpora po državah

Vprašanje D9 - Ali sodelujete v osebnih ali poklicnih izobraževalnih omrežjih?

Odgovor na vprašanje glede prisotnosti v osebnih in poklicnih izobraževalnih omrežjih je pokazal, da več kot polovica (55 %) anketirancev ne pozna ali ne priznava prednosti tovrstnega udejstvovanja.

Vprašanje D10 - Ocenite pomen naslednjih vidikov za varno uporabo tehnologij. (1 - sploh ni pomembno, 5 - zelo pomembno)

Kar zadeva varno uporabo tehnologij, na vprašanja o dostopu do nezakonitih informacij in digitalnem odtisu veliko število anketirancev sploh ni odgovorilo (preglednica 3.4.6). Prišlo je do očitne razlike v primerjavi s prejšnjimi vprašanji, saj tam ni bilo pomembno, ali je bil odgovor podan, ali ne. Odgovori na temo verodostojnosti virov in spletnih mest so bili najbolj poenoteni, medtem ko so bili odgovori glede dostopa do nezakonitih informacij zelo različni.

Preglednica 3.4.6 (Pomen naslednjih vidikov tehnološkega varovanja) Vrednost tehnologij pri poučevanju in učenju

	1	2	3	4	5	Ni odgovora
verodostojnost virov in spletnih mest	0	0	3	22	61	2
objava osebnih podatkov	4	1	17	17	44	5
dostop do nezakonitih informacij	13	5	15	10	32	13
vedenja na internetu	2	2	11	23	45	5
digitalni odtis	2	3	17	25	31	10

Nekaj sklepnih ugotovitev glede skupine vprašanj na temo uporabe digitalnih tehnologij pri poučevanju in učenju

Najprej je potrebno poudariti velik pomen, ki ga je večina anketirancev pripisala digitalnim tehnologijam (vprašanje D2). Kljub velikemu pomenu tehnologije so anketiranci pokazali razmeroma malo znanja s področja avdio, video in večpredstavnostnih izdaj programske opreme ali programske opreme za izdelavo spletnih strani (vprašanje D3).

Glede uporabe tehnologij v kontekstu poučevanja in učenja se verjetno najbolj uporabljajo sistemi za upravljanje učenja in že obstoječi avdio in video viri (vprašanje D5).

Po mnenju sodelujočih so orodja, ki jih za sodelovanje v učnih omrežjih ponuja Web 2.0, premalo cenjena (vprašanje D9), prav tako pa bi bila boljše izkoriščena možnost uporabe E-map izdelkov in družbenih omrežij (vprašanje D5).

3.5 Medkulturno podjetništvo - kako vključiti medkulturna razmerja v redni pouk

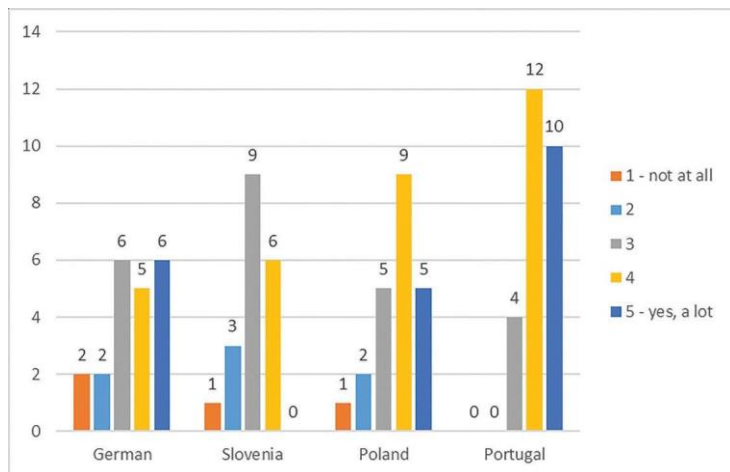
Analizirani vprašalnik obravnava stanje vključenosti medkulturnosti v študijske programe in raziskuje osebni razvoj medkulturnosti pri učiteljih. Analiza podatkov, zbranih s pomočjo vprašalnika, je strukturirana na enak način, kot je bil oblikovan vprašalnik. To pomeni, da so vprašanja obdelana po vrsti. Za ponazoritev podatkov se uporabljajo grafi in preglednice.

Vprašanje E1 - Ocenite svoje trenutno stanje seznanjenosti s področjem medkulturnosti / medkulturnega managementa (1 - sploh ne, 5 - zelo).

32 od 88 udeležencev se je ocenilo z oceno 4. To pomeni, da je večina mnenja, da obravnavano temo dobro razumejo. 24 se jih je ocenilo s „3“, 21 pa jih je svoje stanje ocenilo kot napredno, s „5“.

V medsebojni primerjavi različnih držav, v katerih delujejo sodelujoči (vprašanje A1), se je Portugalska na področju medkulturnosti in medkulturnega managementa izkazala za razvitejšo od ostalih.

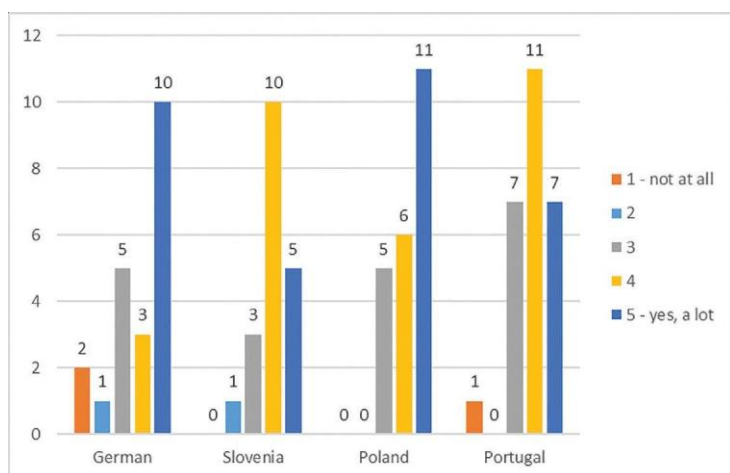
Udeleženci iz Nemčije imajo več pomislekov, Slovenija in Poljska pa imata zelo podobne odzive.

Graf 3.5.1. Seznanjenost s področjem medkulturnosti

Vprašanje E2 - Kako odprti ste do medkulturnih metod učenja? (1 - sploh ne; 5 - zelo)

To vprašanje je bilo analizirano tudi s primerjavo možnih odgovorov v različnih državah (vprašanje A1). Povratne informacije jasno kažejo, da je večina sodelujočih zelo odprta za medkulturne metode učenja, zlasti tisti iz Poljske in Nemčije. Le 5 od 88 se je ocenilo z „1“ in „2“, kar pomeni, da glede medkulturnih metod učenja niso najbolj prepričani.

Graf 3.5.2. Kako odprti ste za medkulturne metode učenja

Vprašanje E3 - Ali vidite kulturno raznolikost kot dodano vrednost pri pouku? (1 - sploh ne; 5 - zelo)

Preglednica 3.5.1. kulturna raznolikost kot dodana vrednost pri pouku?

Kategorija	1 - sploh ne	2	3	4	5 - da, zelo	Sodelujoči
Umetnost	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	1
Računalništvo	16,7 %	8,3 %	16,7 %	25,0 %	33,3 %	12
Ekonomija in management	0,0 %	0,0 %	16,7 %	30,0 %	46,7 %	30
Izobraževanje	0,0 %	0,0 %	18,2 %	36,4 %	45,5 %	11
Tehniške vede	0,0 %	0,0 %	9,1 %	63,6 %	27,3 %	11
Zdravstvo	0,0 %	0,0 %	20,0 %	20,0 %	60,0 %	5
Jeziki	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	2
Matematika	0,0 %	0,0 %	66,7 %	0,0 %	33,3 %	3
Družbene vede	0,0 %	0,0 %	10,0 %	40,0 %	50,0 %	10
Šport	0,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %	50,0 %	2
ni opredeljeno	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	1

Analiza vprašanja je potekala s pomočjo kombiniranja podatkov iz različnih kategorij znanstvenih področij, na katerih delajo sodelujoči (vprašanje A4). Iz preglednice je razvidno, da zlasti udeleženci iz kategorij „ekonomija in management“, „izobraževanje“, „jeziki“, „družbene vede“ in „šport“ vidijo kulturno raznolikost kot pomembno dodano vrednost svojega pouka.

Odgovori iz kategorij „matematika“ in „umetnost“ so v tej temi bolj zadržani. Širše gledano pa večina vidi kulturno raznolikost kot dodano vrednost pri pouku.

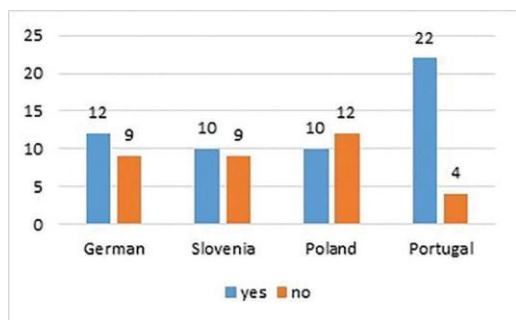
Vprašanje E4 - V kolikšni meri vključujete tematiko "medkulturnosti" v svoje poučevanje? (1 - sploh ne; 5 - zelo)

Preglednica 3.5.2 Vključite temo "medkulturnosti" v svoje poučevanje

Kategorije	1 - sploh ne	2	3	4	5 - da, zelo	Sodelujoči
Umetnost	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	1
Računalništvo	25,0 %	16,7 %	25,0 %	16,7 %	16,7 %	12
Ekonomija in management	0,0 %	13,3 %	26,7 %	26,7 %	33,3 %	30
Izobraževanje	0,0 %	36,4 %	45,5 %	18,2 %	0,0 %	11
Tehniške vede	9,1 %	27,3 %	54,5 %	9,1 %	0,0 %	11
Zdravstvo	20,0 %	0,0 %	20,0 %	60,0 %	0,0 %	5
Jeziki	0,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %	50,0 %	2
Matematika	0,0 %	33,3 %	33,3 %	0,0 %	33,3 %	3
Družbene vede	0,0 %	0,0 %	40,0 %	0,0 %	60,0 %	10
Šport	0,0 %	0,0 %	50,0 %	50,0 %	0,0 %	2
ni opredeljeno	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	1

Analiza je potekala tudi s primerjavo odgovorov iz različnih kategorij znanstvenih področij, na katerih delajo sodelujoči (vprašanje A4). Iz preglednice je razvidno, da udeleženci iz kategorij "jeziki" in "družbene vede" tematsko medkulturnost velikokrat vključujejo v svoje učne ure, sledijo pa jim tisti iz kategorij "zdravje" in "šport". Na to vprašanje je odgovorila večina (30 od 88)

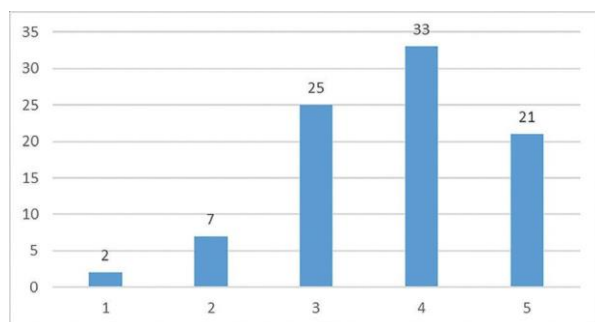
Vprašanje E5 - Ali pri pouku uporabljate metode poučevanja, ki so v pomoč pri vključevanju študentov drugih narodnosti?

Graf 3.5.3. Pomoč pri vključevanju študentov drugih narodnosti

Večina (54 od 88) je na to vprašanje odgovorila z „da“. Tabela združuje odgovore na to vprašanje iz različnih držav, saj udeleženci, ki delajo na Portugalskem in v Nemčiji, pri pouku pogosteje uporabljajo metode poučevanja, ki pomagajo pri vključevanju študentov drugih narodnosti, kot udeleženci, ki delajo v Sloveniji ali na Poljskem.

Vprašanje E6 - Kako bi ocenili razumevanje med vami in študenti drugih narodnosti (razumevanje njihovega vedenja)? (1 - sploh ne; 5 - zelo)

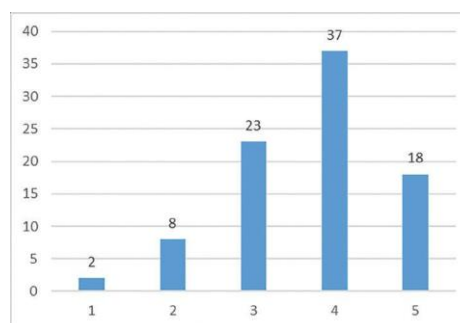

Graf 3.5.4. Razumevanje med vami in študenti drugih narodnosti

Na to vprašanje je večina odgovorila z oceno „4“, kar pomeni, da je razumevanje med učitelji in študenti drugih narodnosti dobro.

Vprašanje E7 - Ocenite svojo sposobnost reševanja konfliktov in seznanjenost z medkulturnostjo (komunikacijske veščine in prožnost). (1 - sploh ne; 5 - zelo)

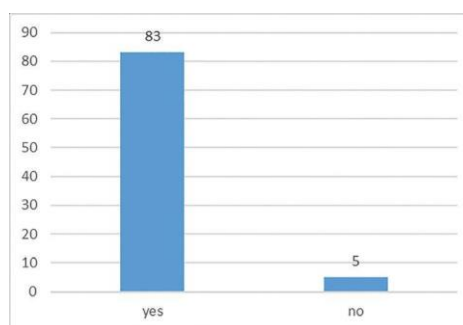
Graf kaže, da je 37 od 88 udeležencev ocenilo svojo sposobnost reševanja konfliktov in medkulturno tekočnost z '4', sledi pa jih 23, ki so se ocenili s '3'. Večina je torej prepričana, da je sposobna reševati konflikte, vendar obstajajo tudi nekateri, ki mislijo, da so njihove spretnosti na tem področju le primerne, oziroma niso dobre.

Graf 3.5.5. Kako oceniti sposobnost reševanja konfliktov in medkulturno tekočnost

Vprašanje E8 - Se vam zdi pomembno razvijati medkulturne veščine?

Skoraj vsi udeleženci menijo, da je pomembno razvijati medkulturne veščine, kar je pomembna zahteva pri projektu razvoja usposabljanja učiteljev glede vključevanja medkulturnih vidikov v redni pouk.

Graf 3.5.6. Pomen razvoja medkulturnih veščin

Vprašanje E8a - Zakaj menite, da je pomembno razvijati medkulturne veščine?

To je odprto vprašanje in mnogi udeleženci so omenili globalizacijo in s tem pomembnost razumevanja drugih kultur in razvoja medkulturnih kompetenc. Drugi razlog, ki je omenjen, je zmanjševanje konfliktov in nesporazumov preko boljšega razumevanja drugih kultur, kar vpliva tudi na vse bolj povezan poslovni svet.

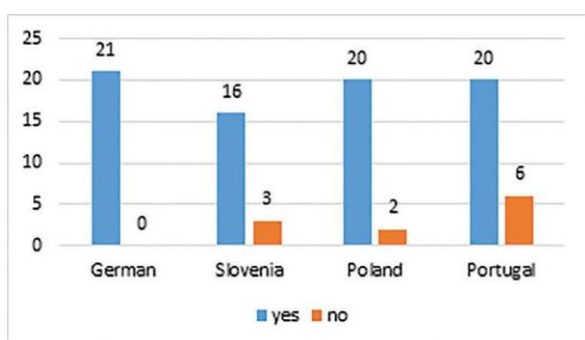
Vprašanje E9 - Ali že poznate naslednje koncepte kulture?

Preglednica 3.5.3 Poznavanje konceptov kulture

Odgovori	da	nisem prepričan	ne
čebulni model kulture (Hofstede)	28,4 %	27,3 %	44,3 %
kulturne razsežnosti (Hofstede)	33,0 %	20,5 %	46,6 %
kulturne razsežnosti (Hall)	33,0 %	23,9 %	43,2 %
kulturna ledena gora (Hall)	31,8 %	20,5 %	47,7 %
kulturne razsežnosti (Trompenaars)	19,3 %	22,7 %	58,0 %

V preglednici so prikazane različne možnosti odgovorov, odgovori pa so navedeni v odstotkih. Dokazuje, da večina udeležencev ni seznanjena z zgoraj omenjenimi koncepti.

Vprašanje E10 - Ali se na vaši univerzi odvijajo medkulturni dogodki?

Graf 3.5.7. Medkulturni dogodki, ki se odvijajo na univerzi

Vprašanje se analizira s kombiniranjem podatkov iz različnih držav, v katerih delujejo sodelujoči (vprašanje A1). Iz grafikona je razvidno, da se na vseh matičnih univerzah sodelujočih odvijajo medkulturni dogodki.

Vprašanje E10a - Ali se udeležujete medkulturnih dogodkov na vaši univerzi?

Večina, 56 od 88, je na to vprašanje odgovorila z „da“ in se udeležuje medkulturnih dogodkov, organiziranih na njihovi univerzi. 21 udeležencev je odgovorilo "ne", 11 pa jih na vprašanje ni odgovorilo.

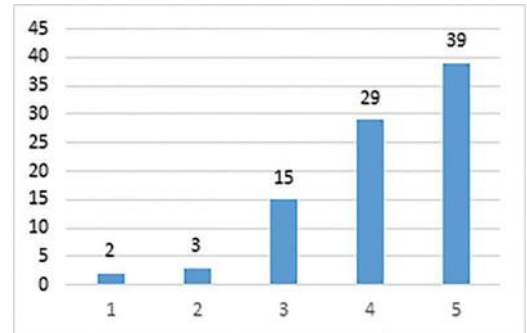
Ker je bilo vprašanje zastavljeno preveč široko, je bilo tudi podatke težko ustrezno analizirati. V nadaljevanju bo pomembno natančneje opredeliti vprašanje in izraz "medkulturni dogodek", v izogib nejasnostim in nesporazumom.

Vprašanje E10b - Zakaj se ne udeležujete medkulturnih dogodkov na vaši univerzi?

To je bilo odprto vprašanje in večina odgovorov je kot razlog za neudeležbo na medkulturnih prireditvah navajala težave s časom ali pomanjkanje časa. Nekateri sodelujoči so izjavili, da jih ti dogodki ne zanimajo ali da niso dovolj privlačni.

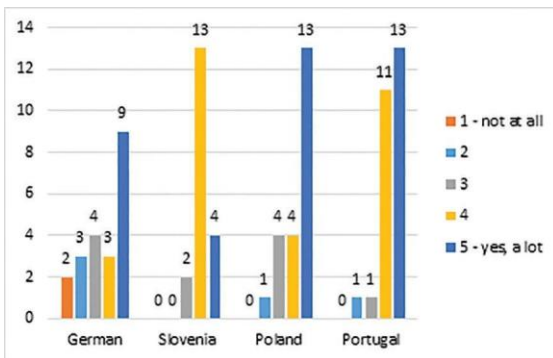
Vprašanje E11 - Se vam zdi, da delo v medkulturnem timu predstavlja obogatitev? (1 - sploh ne; 5 - zelo)

Iz grafa je razvidno, da po mnenju večine delo v medkulturnem timu bogati in le redki se s tem ne strinjajo.

Graf 3.5.8. Menite, da je delo v medkulturnem timu obogatitev?

Vprašanje E12 - Kako velika je po vašem mnenju potreba po vključevanju medkulturnih kontekstov v življenje na univerzi? (1 - sploh ne; 5 - zelo)

Graf 3.5.9. Ali menite, da je treba medkulturni kontekst vključiti v univerzitetno življenje?

Preglednica prikazuje odgovore na to vprašanje s primerjavo različnih držav, v katerih delajo sodelujoči (vprašanje A1). Kaže, da večina, še zlasti udeleženci iz Poljske in Portugalske, meni, da je potreba po vključevanju medkulturnih kontekstov v univerzitetno življenje velika.

4 Sklepne ugotovitve

Zadnje poglavje se osredotoča na celostno analizo rezultatov vsake skupine vprašanj in vključuje nekaj predlogov za oblikovanje modulov usposabljanja .

Identifikacija anketirancev

Za zbrane odzive kot celoto je značilna uravnotežena porazdelitev po sodelujočih državah, pa tudi enakomerna porazdelitev po starostnih skupinah, spolu in letih izkušenj v učiteljskem poklicu. Vendar pa na znanstvenih področjih anketirancev kljub raznolikosti prevladujeta tematski področji ekonomija in management. Kljub temu bo na podlagi razpršenosti znanstvenih področij, na katerih so anketiranci aktivni, možno razviti module usposabljanja, uporabne na več področjih znanja.

Učenje učenja - na podlagi eksperimentiranja, izkušenj in drugih metod za motivacijo študentov

Analiza odgovorov te skupine med raziskavo razkriva, da je učenje učenja tema, ki ji učitelji pripisujejo velik pomen.

Izmed aktivnih metodologij veliko anketirancev uporablja skupinsko in projektno delo, ne pa tistih, ki zahtevajo aktivno sodelovanje študentov v velikih skupinah, kot je na primer metoda 6X6X6.

Anketiranci tudi izjavljajo, da v svoje učne praks vključujejo povratne informacije in oblikovno ocenjevanje. Ti koncepti v celotni raziskavi niso dovolj obdelani in zdi se, da bi jih bilo zaradi pomena v učnem procesu potrebno vključiti v module usposabljanja.

Moduli bodo osredotočeni na vlogo učitelja v učnem procesu. Učitelj mora dobro poznati značilnosti posameznega študenta, biti pozoren nanj, ga poslušati in spodbujati k izražanju lastnega mnenja. Če imajo študenti težave pri oblikovanju in doseganju ciljev, jim mora učitelj pomagati. Obstaja kar nekaj načinov spoznavanja posebnih spretnosti vsakega študenta. Pomembno je tudi, da učitelj z vprašanji spodbuja študente na način, da ocenijo in razumejo pomen lastne udeležbe pri pouku.

Glede na to, da je ocenjevanje študentov pomemben del učnega procesa, bi morali moduli za usposabljanje vključevati različne oblike: sumativno ocenjevanje, ki je pomembno za povzemanje pridobljenega znanja - povratne informacije so običajno omejene na rezultat; oblikovno ocenjevanje, ki študentu pomaga prepoznati, kaj je naredil dobro, kako je z njegovo uspešnostjo in kako lahko izboljša svoje delo.

Uporaba formativnega ocenjevanja predvideva perspektivo poučevanja in učenja, v kateri so "učenci konstruktorji lastnega učenja, učitelj pa organizator kontekstov in nalog, ki spodbujajo učne izkušnje in posrednik med znanjem in učencem, ki ga pridobi" (Rodrigues, Pinto in Pires, 2018, odst. 5).

V procesu formativnega ocenjevanja učitelj opredeli cilje in jih oblikuje na tak način in z uporabo takšnega jezika, da jih lahko razume vsak študent. Na koncu ure mora učitelj skupaj s študenti preveriti, ali so bili zastavljeni cilji doseženi. Merila za ocenjevanje morajo biti študentu jasna, točno mora vedeti, kaj bo ocenjeno. Kriteriji pomagajo študentom, da se pripravijo na preizkus ali opravijo svoje delo, da lahko dosežejo cilj. Učitelj dosledno ocenjuje samo tisto, kar je bilo predhodno napovedano.

Podan je predlog, da se v predlaganih modulih usposabljanja upošteva kakovost povratnih informacij kot pomemben vidik učnega procesa. Teoretični pristopi so pokazali, da mora dobra povratna informacija vedno vsebovati štiri elemente: 1) navesti in priznati pozitivne vidike dela študentov, 2) zabeležiti, kaj je treba popraviti ali navesti dodatne naloge, ki jih mora opraviti študent, 3) preko povratne informacije svetovati, kako naj študent izboljša določeno nalogo in 4) svetovati o nadaljnji usmeritvi študentovega dela. Povratne informacije morajo biti tesno povezane s predhodno določenimi merili za ocenjevanje.

Izvajanje strategij za usmerjanje študentov k neodvisnemu vseživljenjskemu učenju podpirajo vse motivacijske metode, ki vključujejo samostojno delo in subjektivno obravnavo študentov skozi celoten proces akademskega izobraževanja (njihovo vključevanje v faze načrtovanja, izvajanja in nadzora ter v evalvacijo izobraževalnega procesa). Geoff Petty (2004) predlaga metodo "samostojnega učenja", ki krepi motivacijo študentov za delo, pri čemer študenti prevzemajo odgovornost za

lastno izobrazbo. Ta metoda študente uči aktivnih strategij za spopadanje s težavami in oblikuje aktiven odnos, kar omogoča popolno individualizacijo učnega tempa in uporabljenih tehnik. Potreba po uporabi te metode, ki daje prednost dejavnosti in neodvisnosti študentov, izhaja iz nekaterih najglobljih človekovih potreb - po svobodi in nadzoru. Samostojno učenje je največje darilo, ki ga učitelj lahko ponudi učencu, najpomembnejši cilj izobraževanja (Petty, 2004). Danes bi bilo treba samostojno učenje obravnavati kot osnovno veščino v življenju, zato bo to tema razvoja modulov usposabljanja.

Oblikovanje stališč do inovativnosti, kreativnosti, kritičnega razmišljanja in veščin timskega dela med rednimi urami

Študija je pokazala da - čeprav načini poučevanja, ki spodbujajo kreativnost, inovativnost, kritično razmišljanje in veščine timskega dela močno vplivajo na učiteljske prakse - obstajajo razlike, povezane s področjem poučevanja: ti pristopi se manj pogosto uporabljajo na področjih računalništva, tehniških ved in matematike, najpogosteje pa na področju izobraževanja. Glavni poudarek poučevanja mehkih veščin je na vedenju med timskim delom, nekoliko manj poudarka pa je na kreativnosti in inovativnosti.

Glavne učne metode, za katere smo ugotovili, da jih učitelji uporabljajo za pospešitev razvoja mehkih veščin in za spodbudo pri ustvarjanju novih idej, so učenje, ki temelji na problemih, samostojno učenje in skupinske vaje / akcijsko učenje. Manj uporabljene metode so tekmovanja, igre vlog, simulacije, igre in skupinske tehnike. Glede na te ugotovitve je dobrodošla uporaba teh pristopov v razvijajočih se moduli za usposabljanje, pa tudi v nekaterih naprednih strategijah za razvoj mehkih veščin (tudi opredeljenih v študiji), na primer uporaba YouTube video posnetkov, Lego Serious Play, ustvarjalno mišljenje, ustvarjalna umetnost in učenje preko iger.

Uporaba digitalnih tehnologij v procesu poučevanja in učenja

Učitelji menijo, da je vloga digitalnih tehnologij zelo pomembna, tako v svetu nasploh, kot tudi v učnem procesu.

Večina anketirancev pri pouku uporablja različne tehnologije, predvsem vire, ki so na voljo na internetu. Manj pa je ustvarjanja lastnih virov, na primer video posnetkov, zvoka ali spletnih strani. Pomen sodelovanja v sodelovalnih mrežah in praktičnih skupnostih ni dovolj poudarjen.

Učitelji morajo biti usposobljeni za poučevanje metodologij in uporabe digitalnih tehnologij. Moduli bi lahko vključevali izdelavo digitalne mape izdelkov, v kateri bi bile organizirane dejavnosti, ki so se odvijale preko vseh predavanj, predstavljala pa bi tudi spodbudo za refleksiven pristop k učnemu procesu. Za digitalne mape izdelkov velja, da imajo veliko vrednost med učnim procesom študentov - in sicer zato, ker spodbujajo smiselno učenje, angažiranost, samostojnost, kritični razmislek, sodelovanje in deljenje, ustvarjalnost in opolnomočenje (Bauer, 2009; Pires in Rodrigues, 2018).

Razvoj kompetenc za izdelavo večpredstavnostnega gradiva z uporabo avdio, video in multimedijskih tehnik bi prav tako moral biti vključen v module tega projekta.

Eden od vidikov raziskave, ki razkriva nekatere pomanjkljivosti, je povezan s sodelovanjem v skupnostih. Učenje z vrstniki študentom daje občutek, da jih drugi sprejemajo, cenijo, vključujejo in spodbujajo, ter občutek, da so pomemben del življenja in dejavnosti v predavalnici (Masika in Jones, 2016). To bi lahko bilo zelo koristno tako za delo študentov, kot tudi za poklicni razvoj učiteljev. Zato se zdi zelo pomembno, da dejavnosti usposabljanja vključujejo te vidike in uporabo pripomočkov, ki olajšajo sodelovanje.

Med množico orodij za sodelovanje so tista, ki jih bomo vključili v module usposabljanja, tista, ki omogočajo gradnjo, vzdrževanje in izmenjavo spletnih znanstvenih knjižnic, ter izmenjavo znanja in izgradnjo kolektivne inteligence - na primer Mendeley ali Zotero. V tej skupini so tudi orodja, ki olajšajo pridobivanje znanja in spodbujajo sodelovanje, saj različnim uporabnikom omogočajo skupno urejanje istega dokumenta, ne glede na njihovo lokacijo; primer tega so Google Docs, Google Sheets, Google Maps, itd. Skupno urejanje dokumentov je lahko sinhrono ali asinhrono, vrsta dokumenta pa je lahko med drugim besedilo, preglednica ali elektronska predstavitev.

Tudi sodelovanje učiteljev v procesih e-učenja ali b-učenja lahko spodbudi razvoj veščin sodelovanja. Za te modele usposabljanja je značilno, da se osredotočajo na odgovornost učencev za lastno učenje, učitelja pa postavijo v vlogo mentorja, ki organizira učni proces. V tem

kontekstu je postopek sodelovanja zelo pomemben. Študenti bi morali bolj pogosto razpravljati o izzivih, ki jih učitelji objavijo na spletnih forumih; tovrstne razprave so ena najboljših možnosti, ki jih ponujajo modeli učenja na daljavo.

Proces usposabljanja mora vključevati tudi možnost spletnega sodelovanja, na primer preko skupinskih projektov ali z uporabo modela učenja na daljavo.

Glede vprašanj, povezanih z varno uporabo interneta, so bili v anketi dobljeni odgovori precej nejasni. Varnost osebnih podatkov, prepoznavanje napadalnega ali agresivnega vedenja študentov, ter veljavnost in verodostojnost informacij postajajo vedno bolj pomembni (Brabazon, 2007) in jih je treba vključiti v module za usposabljanje.

Medkulturno podjetništvo - kako vključiti medkulturne vidike v redni pouk.

Glede na rezultate ankete večina anketirancev v sodelujočih državah dobro razume temo medkulturnosti. Skoraj vsi udeleženci menijo, da je pomembno razvijati medkulturne veščine in so zelo odprti za učenje medkulturnih metod.

Zdi se, da kulturno raznolikost kot pomembno obogatitev dojemajo predvsem anketiranci s področij ekonomije in managementa, izobraževanja in jezikov, ter športa. Anketiranci s področja jezikov in družbenih ved pogosto obravnavajo različne teme s področja medkulturnosti.

Večina vprašanih meni, da imajo dobro sposobnost razreševanja konfliktov. Raven razumevanja učiteljev in učencev različnih narodnosti je prav tako ocenjena kot precej dobra.

Za boljše reševanje konfliktov s študenti drugih narodnosti so v moduli zelo koristne tudi metode „kolegialnega svetovanja“ in „študije primerov“ (Landis, Bennett in Bennett, 2004).

Za omogočanje boljšega razvoja učiteljev na področju medkulturnosti in medkulturnega upravljanja bi bila morda koristna njihova udeležba na medkulturnih usposabljanjih in dogodkih. Pomagala bi pri vključevanju medkulturnih vidikov v pouk. Poleg tega bi si morali učitelji med seboj izmenjevati informacije o preteklih medkulturnih dogodkih.

Visokošolske inštitucije bi morale za učitelje organizirati delavnice na temo uporabe medkulturnih učnih metod in strategij za vključevanje študentov različnih narodnosti.

Včasih pride do situacij, ki vključujejo nesporazume ali konflikte s študenti različnih narodnosti. V module usposabljanja je mogoče dodati praktične primere in priporočena dejanja, ki predlagajo možne strategije za odpravo nesporazumov in njihovo izvedbo v praksi (s poudarkom na komunikacijskih sposobnostih in prilagodljivosti).

Večina udeležencev ne pozna kulturnih konceptov, omenjenih v raziskavi in analizi podatkov - kot so na primer čebulni model kulture in koncept kulturnih razsežnosti, kot ju opredeljuje Hofstede (Hofstede, 2013), kulturnih razsežnosti in kulturne ledene gore, kot jo definira Hall (Hall, 1976), in kulturnih razsežnosti, kot jih opisuje Trompenaars (Smith, Dugan in Trompenaars, 1996). Zato bi morali moduli za usposabljanje razjasniti tudi te kulturne koncepte in jih ponazoriti z ustreznimi primeri.

Moduli bi morali poudariti prednosti dela v medkulturnem timu. Medkulturni dogodki in usposabljanja na visokošolskih ustanovah bi lahko služili za informiranje o koristi udejstvovanja na medkulturnih dogodkih.

Ozaveščanje o pomembnosti vključevanja medkulturnih razsežnosti v visokošolsko izobraževanje in iskanje načinov za doseganje integracije je eden najpomembnejših ciljev bodočih modulov. Učitelji bi se morali zavedati pomena medkulturnih veščin v procesih učenja in razvoja študentov, visokošolske ustanove pa bi jih morale pri tem podpirati.

Reference

- Bauer, R. (2009). Construction of One's Identity. A Student's View on the Potential of E-Portfolios. V P. Baumgartner, S. Zauchner in R. Baue, *The Potential of E-Portfolios in Higher Education* (pp. 173-183). Studienverlag
- Brabazon, T. (2007). *The University of Google: education in the (post)information age*. Aldershot, UK: Ashgate.
- Eurostat. (2015). International Standard Classification of Education (ISCED). *Eurostat. Statistics Explained*. <https://doi.org/10.15220/978-92-9189-123-8-en>.
- Hall, E. T. (1976). *Beyond culture*. New York: Anchor Press.
- Hofstede, G. (2013). National Cultures in Four Dimensions: A Research-Based Theory of Cultural Differences among Nations. *International Studies of Management & Organizations* 13(1-2), 46-74. <https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Kirkwood, A., & Price, L. (2016). *Technology-Enabled Learning Implementation Handbook*. Columbia: Commonwealth of Learning.
- Landis, D., Bennett, J. M., & Bennett, M. J. (2004). *Handbook of Intercultural Training*. London.: Sage
- Masika, R., & Jones, J. (2016). Building student belonging and engagement: insights into higher education students' experiences of participating and learning together. *Teaching in Higher Education* 21(2), 138- 150. <https://doi.org/10.1080/13562517.2015.1122585>
- Petty, G. (2004). *Teaching Today: a practical guide*. *Teaching Today*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Pires, A. L. O., & Rodrigues, M. R. (2018). Teachers' work in a student-centred approach to ePortfolio., *Higher edu*. Pridobljeno z <https://unlimited.hamk.fi/amatillinen-osaaminen-ja-opetus/teachers-work-in-a-student-centred-approach-to-ePortfolio>
- Rachel Masika & Jennie Jones (2016) Building student belonging and engagement: insights into higher education students' experiences of participating and learning together. *Teaching in Higher Education*, 21(2), 138-150, DOI: 10.1080/13562517.2015.1122585
- Rodrigues, M. R., Pinto, J., & Pires, A. L. O. (2018). ePortfolio as a Learning and Assessment Tool. In I. K. & M. Laurikainen (Ed.), Empowering ePortfolio Process. *Hamk Unlimited Journal*. Pridobljeno z <https://unlimited.hamk.fi/amatillinen-osaaminen-ja-opetus/eportfolio-learning-assessment-tool>
- Scott, D. & Usher, R. (2003) *Researching Education. Data, methods and theory in Educational Inquiry*. Institute of Education University of London, London: Continuum
- Smith, P. B., & Trompenaars, F. (1996). National Culture and the Values of Organizational Employees A Dimensional Analysis Across 43 Nations. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 27(2), 231-264
- Tuckman, B. W., & Harper, B. E. (2012). *Conducting Educational Research* (Sixth Edition ed.). New York: Rowman & Littlefield Publishers

